

**Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра педагогічних технологій початкової освіти

ПАСКАЛЬ О.В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

**для студентів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
за спеціальністю 231 Соціальна робота**

 <p>Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського</p>	<p>Навчальна дисципліна ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ Галузь знань: 23 Соціальна робота Освітньо-професійна програма: Соціальна робота Спеціальність: 231 Соціальна робота Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Рік навчання: 3-4 Семестр: 6-8 Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години: 13/390 Мова навчання: українська</p>
<p>Лектор курсу</p> 	<p>Паскаль Олена Вікторівна</p> <p>Посада: доцент</p> <p>Вчений ступінь: кандидат педагогічних наук</p> <p>Профайл викладача: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=FKT_8icAAAAJ</p>
<p>Контактна інформація</p>	<p>Paskal.OV@pdpu.edu.ua</p>

Дисципліна «Технології соціальної роботи» є базовою навчальною дисципліною у професійній підготовці фахівців зі спеціальності «Соціальна робота» і передбачає ознайомлення з сучасними методами, інструментами та підходами, що використовуються в професійній практиці соціальних робітників для сприяння та поліпшення якості життя різних груп населення. Ця дисципліна надає студентам знання про соціальні теорії і концепції, методи соціальної роботи, технологічну компетентність та вміння працювати з різними групами соціального ризику.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» спрямовані на надання викладачам і студентам настанов і керівництва щодо ефективного вивчення та засвоєння матеріалу цієї дисципліни, описують загальні цілі та завдання, які мають бути досягнуті під час вивчення дисципліни та процедуру оцінювання студентів, критерії оцінювання, вимоги до здачі робіт та інші деталі, пов'язані з оцінюванням знань і навичок. Отже, методичні рекомендації зорієнтовані на підтримку ефективного вивчення та засвоєння матеріалу з дисципліни «Технології соціальної роботи» шляхом надання конкретних інструкцій, порад і рекомендацій для викладачів та студентів.

УДК: 304/316.4+379.8

*Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського
(протокол № 9 від 29 лютого 2024 р.)*

Рецензенти:

Хаджирадева С.К. – доктор наук з державного управління, професор, проректор з навчальної роботи Державного університету інтелектуальних технологій зв'язку

Хлівнюк Т.П. – кандидат політичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи Одеського національного університета ім. І.І. Мечникова

Паскаль О.В.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» [для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 231 Соціальна робота, спеціальності 231 «Соціальна робота»].
Одеса : Університет Ушинського, 2024. 85 с.

ЗМІСТ

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	5
РОЗДІЛ 1 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	8
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	54
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	58
РОЗДІЛ 4 КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	64
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З КУРСУ «ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	69
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	84

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Запит сучасного суспільства і тенденції розвитку бакалаврських програм за спеціальністю «Соціальна робота» актуалізують потребу оптимізації кадрового забезпечення закладів освіти різних рівнів і типів і спеціальних закладів освіти, які володіють професійними компетентностями, достатніми для реалізації завдань забезпечення розвитку соціального і соціально-педагогічного потенціалу особистості здобувача освіти на відповідному професійному рівні, здатного забезпечувати профілактику негативних соціальних проявів в поведінці соціальних груп і окремих осіб та психологічну допомогу представникам соціально-вразливих верств населення, а також особам у складних життєвих обставинах.

Мета навчальної дисципліни є не тільки підвищення теоретичного розуміння соціальної роботи як науки, навчальної дисципліни й особливої сфери діяльності, а також освоєння технологій та методів роботи з індивідами та групами клієнтів соціальних сервісів, формування у студентів технологічної компетентності та методичного професіоналізму.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» студенти мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Соціалізація особистості», «Теорія і практика соціальної роботи».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 01. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 03 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 05 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 06 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 13 Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

ПРН 14 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

Очікувані результати навчання дисципліни:

знати:

- загальні теоретичні проблеми і зміст технологій соціальної роботи, основи технологій соціальної роботи з різними категоріями населення;
- аналіз оцінки нестандартних ситуацій, шляхи і способи оптимального вирішення соціальних проблем;

- вимоги до професійних результатів, що стосуються конкретних методів і технологій соціальної роботи, способи перевірки їх ефективності, планування та звітності.

вміти:

- виявляти об'єкт соціальної роботи за ознаками соціального неблагополуччя, встановлювати контакти і збирати необхідну для роботи інформацію;

- описувати соціальний статус і формулювати соціальний діагноз особам, які мають обмеження життєдіяльності та соціальну недостатність;

- встановлювати причини соціальної дезадаптації;

- визначати характер і обсяг необхідної соціальної допомоги і послуг;

- виступати посередником і координувати діяльність різних державних, громадських, благодійних, милосердних, релігійних та інших організацій і установ з надання допомоги людям і соціальним групам;

- володіти практичними навичками соціальної роботи з сім'єю і трудовим колективом клієнта, узагальнювати результати, готувати звіти і пропозиції щодо вдосконалення і оновлення методів і технологій.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту

навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

**ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:**

- сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;
- сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

РОЗДІЛ 1
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	<i>Семінар-практикум «Роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери»</i>	1
2.	Семінар «Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій»	1
3.	<i>Вирішення практичних завдань «Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи»</i>	1
4.	<i>Кейс-стаді «Технологія соціальної експертизи»</i>	1
5.	<i>Дискусія «Підготовка до практичної реалізації соціальних технологій»</i>	1
6.	Майстер-клас «Технологія реалізації «робочого столу» соціального працівника»	1
7.	<i>Вирішення практичних завдань «Технологія планування соціальної роботи»</i>	1
8.	<i>Кейс-стаді «Технології проектування в соціальній роботі»</i>	1
9.	<i>Дискусія «Технології соціального передбачення»</i>	2
10.	<i>Тренінг «Технології соціальної профілактики та адаптації»</i>	2
11.	<i>Вирішення практичних завдань «Технології соціальної реабілітації та терапії»</i>	2
12.	<i>Семінар-практикум «Технології групової роботи»</i>	2
13.	<i>Ділова гра «Технології консультування та посередництва»</i>	2
14.	<i>Прес-конференція «Технології зв'язку з громадськістю»</i>	2
15.	<i>Семінар-практикум «Соціологічні технології в соціальній роботі»</i>	2
16.	<i>Практикум «Соціально-педагогічні технології в соціальній роботі»</i>	2
17.	<i>Практикум «Психологічні технології в соціальній роботі»</i>	4
18.	<i>Тренінг «Технології соціального захисту населення»</i>	4
19.	<i>Практикум «Технології соціальної роботи з сім'єю»</i>	4
20.	<i>Вирішення практичних завдань «Технології соціальної роботи з жінками»</i>	4

21.	<i>Вирішення практичних завдань «Технології соціальної роботи з людьми літнього та старого віку»</i>	2
22.	<i>Вирішення практичних завдань «Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками»</i>	4
23.	<i>Семінар практикум «Технології соціальної роботи з молоддю»</i>	4
24.	<i>Круглий стіл «Технології соціальної роботи з інвалідами»</i>	4
25.	<i>Кейс-стаді «Технології соціальної роботи в пенітенціарній системі»</i>	4
26.	<i>Консультавання «Технологія соціальної роботи з дітьми груп ризику»</i>	4
27.	<i>Майстер-клас «Технологія соціальної роботи з «дітьми вулиці»»</i>	4
28.	<i>Вирішення практичних завдань «Технологія соціальної з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах»</i>	4
Всього годин:		70

Семінар-практикум «Роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери»

Основна мета: досягнути глибокого розуміння студентами важливості та впливу соціальної технологізації на процеси оптимізації соціальної сфери, навчити їх визначати ключові аспекти цього впливу, а також розробляти ідеї та стратегії використання технологій у соціальній роботі.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям соціальної технологізації:

Пояснити основні поняття та терміни, пов'язані з соціальною технологізацією.

Визначити переваги та виклики, які супроводжують впровадження соціальних технологій.

2. Аналіз прикладів успішної імплементації:

Представити приклади сучасних соціальних технологій, які вже знаходять застосування в соціальній сфері.

Проаналізувати позитивний вплив цих технологій на процеси оптимізації соціальної допомоги та підтримки.

3. Визначення ключових викликів та можливостей:

Виявити основні виклики, які можуть виникнути під час впровадження соціальних технологій.

Обговорити можливості подолання цих викликів та забезпечення ефективного використання технологій у соціальній роботі.

4. Розробка ідей та стратегій використання:

Розділити студентів на групи для спільної роботи.

Кожна група повинна розробити конкретну ідею використання соціальних технологій для покращення певної сфери соціальної роботи

(наприклад, допомога ветеранам, робота з дітьми з особливими потребами тощо).

Групи повинні представити свої ідеї, обґрунтувати їх, вказати можливі вигоди та потенційні ризики.

5. Дискусія та обмін думками:

Запровадити дискусійний етап, під час якого студенти зможуть обговорити різні погляди на роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери.

Сприяти активному обміну думками, досвідом та ідеями між студентами.

6. Висновки та рефлексія:

Підсумувати ключові висновки з практичного заняття.

Надати можливість студентам висловити свої враження або зауваження щодо теми.

Це інтерактивне практичне заняття спрямоване на поєднання теоретичного вивчення концепцій із практичним аналізом та розробкою ідей. Воно допоможе студентам краще зрозуміти, як соціальні технології впливають на соціальну сферу та як їх можна успішно використовувати для досягнення позитивних змін у суспільстві.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Опрацювати літературу та підготуватися до обговорення питань:

- поняття та особливості соціальної технології;
- класифікація соціальних технологій;
- поняття та головні складові змісту технологізації;
- компоненти, основні процедури соціальних технологій;
- етапи, стратегія реалізації соціальних технологій.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: індивідуальна робота.

1. Підготувати письмове повідомлення на тему «Слабкі та сильні сторони технологій соціальної роботи».

2. Підготувати письмове реферативне повідомлення на тему «Переваги і недоліки застосування технологічного підходу в практиці соціальної роботи»
Результати оформіть у вигляді доповіді, доповіді на практичному занятті.

Термін виконання: на практичному занятті.

Семінар «Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій»

Основна мета: Забезпечити студентів розуміння сутності та значущості технології соціальної роботи як складової соціальних технологій, надати їм знання про основні аспекти, принципи впровадження та використання цієї технології в сфері соціальної роботи.

Конкретні завдання:

1. Зрозуміти роль технології соціальної роботи у поліпшенні якості та ефективності соціальних послуг та підтримки.

Обговорити основні цілі використання цієї технології, такі як забезпечення доступу до послуг, оптимізація ресурсів тощо.

2. Основні принципи та виклики:

Вивчити основні принципи розробки та впровадження технології соціальної роботи.

Розглянути можливі виклики, пов'язані зі впровадженням цієї технології, такі як конфіденційність, етичність, соціокультурні аспекти тощо.

3. Практичні приклади:

Провести аналіз конкретних сценаріїв та ситуацій, в яких можна використовувати технологію соціальної роботи.

Порівняти переваги та недоліки використання технології соціальної роботи з традиційними підходами.

Це заняття сприяє знайомству з концепцією та практичними аспектами використання технології соціальної роботи, поглиблює розуміння студентів про важливість цієї галузі соціальних технологій у покращенні якості соціальної допомоги та підтримки.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

Опрацювати рекомендовану літературу та підготуватися до обговорення питань:

- методи аналізу документації;
- контент-аналіз;
- метод спостереження;
- метод опитування, його форми;
- фокус-група;
- соціометрія;
- експеримент у соціальній роботі.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: індивідуальна робота.

1. Створити презентацію на тему «Використання певного (за вибором здобувача вищої освіти) загально наукового метода в соціальній роботі».

2. Спираючись на теоретичний матеріал, розробіть авторську модель соціальної роботи в будь-якої сфері (робота з біженцями, сімейне консультування тощо). На основі будь-якої обраної моделі побудуйте процес розв'язання соціальної проблеми.

Результати оформіть у вигляді доповіді, доповіді на практичному занятті. 1. Робота в групах зі зміною ролей.

Термін виконання: на практичному занятті.

Вирішення практичних завдань «Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи»

Основна мета: навчити студентів методам та інструментам соціальної діагностики в контексті використання технологій соціальної роботи, розвинути їх аналітичні та прийняття рішень навички для ефективного виявлення потреб та проблем клієнтів.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям та роллю соціальної діагностики.

Розглянути призначення та цілі соціальної діагностики у процесі роботи з клієнтами.

Представити різноманітні технології соціальної роботи, які використовуються для збору, аналізу та інтерпретації даних.

2. Вивчення методів збору інформації:

Розглянути різні методи збору соціальної інформації, такі як анкетування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документів тощо.

Пояснити переваги та обмеження кожного методу.

3. Практичне вирішення завдань:

Надати студентам конкретні практичні завдання, пов'язані з виконанням соціальної діагностики з використанням технологій.

Стимулювати студентів до використання різноманітних джерел інформації та аналізу результатів.

4. Аналіз та обговорення результатів:

Обговорити знайдені результати та можливі висновки, які можна зробити на основі соціальної діагностики.

Розглянути можливі сценарії подальших дій та рекомендацій для покращення ситуації клієнта.

5. Групове обговорення та висновки:

Розділити студентів на групи для обговорення вирішення завдань та обміну досвідом.

Сприяти взаємодії та обміну поглядами між учасниками заняття.

6. Рефлексія та висновки:

Закріпити важливі висновки, які були зроблені під час вирішення практичних завдань.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості соціальної діагностики та ролі технологій у цьому процесі.

Це заняття спрямоване на практичне застосування навичок соціальної діагностики з використанням технологій соціальної роботи, розвинення аналітичних здібностей та здатності до ефективного співпраці з клієнтами.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Визначить сутність діагностичних методів в соціальній роботі.

2. Назвіть вимоги, яким повинні відповідати методи соціальної діагностики.

3. Охарактеризуйте типи дослідницьких методів.

4. Визначить технологію використання соціальної діагностики в соціальній роботі.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах

1. Розробіть пакет діагностичного *мінімуму в діяльності соціального працівника:*

- для закладу дошкільної освіти;
- для закладу загальної середньої освіти;
- для початкової школи;
- для основної школи;
- для педагогічних працівників.

Результати оформіть у вигляді навчального портфоліо, презентуйте на практичному занятті.

Термін виконання: на практичному занятті.

Кейс-стаді «Технологія соціальної експертизи»

Основна мета: навчити студентів принципам та практичним аспектам технології соціальної експертизи, розвинути їх здатність аналізувати складні ситуації, приймати обґрунтовані рішення та використовувати експертні знання для покращення соціальної роботи.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з концепцією соціальної експертизи:

Пояснити студентам поняття та цілі соціальної експертизи в контексті соціальної роботи.

Розглянути роль експертів у вирішенні складних соціальних ситуацій.

2. Вивчення методів та інструментів:

Представити різні методи та інструменти, які використовуються для проведення соціальної експертизи, такі як аналіз даних, інтерв'ю, фокус-групи тощо.

3. Аналіз кейсу з використанням технології соціальної експертизи:

а. Запропонувати студентам конкретний кейс, пов'язаний зі складною соціальною проблемою.

б. б. Вимагати від студентів провести аналіз кейсу з використанням принципів соціальної експертизи та запропонувати можливі рішення.

Це заняття спрямоване на розвиток аналітичних та рішення-орієнтованих навичок студентів, навчання їх ефективно адаптувати технологію соціальної експертизи для розв'язання реальних складних ситуацій у сфері соціальної роботи.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Які показники називаються «апрейзерами»?

2. Що зближує, а що розрізняє соціальну діагностику та соціальне прогнозування?

3. Які основні процедури, які застосовуються під час проведення соціального прогнозування?

4. Оцініть свої можливості в ролі експерта. Дайте обґрунтування.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

I. Створіть експертний проєкт з таких напрямків (на вибір):

- моніторинг соціально-психологічних наслідків Чорнобильської аварії;
- соціальна політика, соціальний захист,
- рівень бідності;
- функціонування державної служби,
- соціальні проблеми цивілізаційного вибору українського суспільства;
- модернізація сучасного українського суспільства.

Робота над експертним проєктом складається з 8 етапів:

1. Здійснити порівняльну характеристику соціальної експертизи та інших видів експертиз (за призначенням; основними завданнями; місцем експертизи у прийнятті управлінського або іншого рішення) на прикладі конкретних експертиз за вибором студента;

2. Здійснити аналіз нормативного забезпечення державної і громадської соціальної експертизи на основі вивчення одного з нормативних і правових документів (закони, положення тощо) про проведення соціальної експертизи на державному, регіональному або місцевому рівні (за вибором студента);

3. Здійснити аналіз діяльності суб'єктів державної та громадської соціальної експертизи на основі вивчення нормативних правових документів, які регламентують діяльність учасників соціальної експертизи (закони, положення, розпорядження тощо) і прикладів проведення соціальної експертизи цим органом;

4. Провести аналіз організації процесу соціальної експертизи стосовно розподілу функцій суб'єктів експертизи, можливостей реалізації різноманітних організаційних моделей соціальної експертизи на основі вивчення нормативного правового документу (закон, положення) про проведення соціальної експертизи;

5. Обґрунтувати та сформулювати вихідні положення для проведення соціальної експертизи: об'єкт експертизи (соціальний проєкт, нормативний і правовий акт, соціальна програма тощо); мета соціальної експертизи; учасники соціальної експертизи (замовник-організатор-виконавець); організаційна модель соціальної експертизи;

6. Визначити кількісний та якісний склад експертної групи, методи її формування; сформулювати основні умови роботи організатора з цією експертною групою;

7. Обрати доречний (і) метод (и) проведення експертизи обраного об'єкту; обрати вид (и) експертних оцінок, які будуть використані у межах обраного (их) методу (ів); обґрунтувати свій вибір і визначити, яка експертна інформація буде отримана за допомогою цього (их) методу (ів);

8. Сформувати пакет підсумкової документації проведеної експертизи; визначити основні змістовні положення результатів цієї експертизи; запропонувати можливі варіанти оцінки якості результатів експертизи.

Алгоритм побудови проєкту:

- Назва проєкту;
- формулювання мети і завдань роботи;
- складання плану, викладу матеріалу;
- обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів;
- зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій;
- доказовість висновків, творчий підхід до виконання завдань;

II. Вас запросили до органу місцевого самоврядування як експерта для оцінки підготовленого соціального проєкту та поставили завдання: сформулювати практичні рекомендації щодо вирішення соціальної проблеми, яка турбує мешканців району. Ваші дії.

III. Спробуйте провести в узагальненій формі (тобто визначаючи принципові оціночні позиції) діагностику та спрогнозувати можливі наслідки реалізації соціального проєкту. Соціальний проєкт для аналізу візьміть із сайту «Найкращі соціальні проєкти України за посиланням: <https://forum.o2.ua/ua/projects>

Результати оформіть у вигляді доповіді, доповіді на практичному занятті.

Термін виконання: до наступного практичного заняття.

Дискусія «Підготовка до практичної реалізації соціальних технологій»

Основна мета: навчити студентів практичним аспектам впровадження соціальних технологій у роботу соціальних працівників, підготувати їх до ефективної реалізації технологій у реальних соціальних ситуаціях.

Конкретні завдання:

Пояснити сутність та характерні риси соціальних технологій у контексті соціальної роботи.

Вказати на роль і важливість грамотної підготовки до їх впровадження.

1. Розгляд ключових етапів підготовки до впровадження:

Вивчити основні етапи підготовки та планування впровадження соціальних технологій.

Розглянути важливість аналізу соціальних потреб та вибору відповідних технологій.

2. Практичні аспекти реалізації:

Обговорити питання підготовки персоналу до впровадження технологій, включаючи навчання та тренінги.

Розглянути можливі виклики, з якими може зіткнутися соціальний працівник під час реалізації технологій.

3. Дискусія щодо етичних та соціокультурних аспектів:

Запровадити дискусійний етап, під час якого студенти обговорять питання етичності та культурної чутливості під час впровадження технологій.

Сприяти обміну думками та рефлексії стосовно можливих викликів.

4. Розробка плану дій:

Запропонувати студентам завдання розробки конкретного плану підготовки та впровадження обраної соціальної технології.

Стимулювати студентів докладно обґрунтувати кожен етап плану.

5. Обмін досвідом та навчання один одного:

Створити можливість для обміну досвідом, ідеями та підходами до підготовки до впровадження соціальних технологій.

6. Висновки та рефлексія: основні висновки та ідеї, які були висвітлені під час дискусії.

Це заняття сприяє активному обговоренню та аналізу практичних аспектів впровадження соціальних технологій, розвиває у студентів навички планування, аналізу, роботи в команді та усвідомлення важливості етичних та культурних аспектів у цьому процесі.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Завершення проєкту та ліквідація проєкту — це те саме?

2. Які конкретні кроки та етапи необхідно виконати для підготовки до практичної реалізації соціальних технологій у роботі соціального працівника?

3. Розгляньте цей процес з точки зору вибору технологій, адаптації до конкретної ситуації, співпраці з клієнтами та іншими фахівцями, оцінки ефективності та можливих корекцій.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Розділіться на групи по 3-5 осіб. Кожній групі буде надано конкретну соціальну проблему для обговорення.

Кожна група обирає одну соціальну проблему (інтеграція людей з інвалідністю, підтримка сімей з дітьми тощо) та обговорює можливі виклики та аспекти цієї проблеми.

Кожна група аналізує обрану соціальну проблему та вибирає підходящі соціальні технології для її вирішення. Групи мають обґрунтувати свій вибір.

Після того, як кожна група визначила обрану соціальну проблему та технології, відбувається спільна дискусія, де групи можуть обговорити свої вибори, ділитися аргументами та запитаннями.

Кожна група підготовлює коротку презентацію, в якій вони представляють свою соціальну проблему, вибрані технології та аргументують свій вибір.

Викладач робить короткі висновки з дискусії, підкреслює важливість вибору підходящих соціальних технологій та підготовки до їхньої реалізації.

Рефлексія та завдання на майбутнє: Студенти розділяються на групи і обговорюють, які кроки потрібно вжити для подальшої підготовки до практичної реалізації обраної соціальної технології.

Термін виконання: на практичному занятті.

Майстер-клас «Технологія реалізації «робочого столу» соціального працівника»

Основна мета: навчити студентів практичним навичкам створення та ефективного управління «робочим столом» соціального працівника, забезпечити розуміння важливості організаційних та інформаційних аспектів в процесі надання соціальних послуг.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з концепцією «робочого столу»:

Пояснити сутність та значущість «робочого столу» у роботі соціального працівника.

Вказати на можливості його використання для оптимізації робочих процесів.

2. Представлення основних компонентів:

а. Розглянути основні компоненти «робочого столу», такі як організація завдань, ресурсів, документації та спілкування з клієнтами.

3. Впровадження технологій:

а. Навчити студентів використовувати сучасні інструменти та програмні рішення для створення «робочого столу», такі як соціальні платформи, електронні системи керування тощо.

4. Демонстрація створення «робочого столу»:

а. Провести детальний майстер-клас щодо кроків створення та організації «робочого столу» на прикладі конкретних інструментів.

5. Групова практика:

а. Розділити студентів на групи для власної практичної роботи над створенням «робочого столу».

б. Сприяти обміну досвідом та підтримці між учасниками.

6. Обговорення переваг та викликів:

а. Виявити переваги та можливі виклики при реалізації "робочого столу" у роботі соціального працівника.

б. Запропонувати рішення для подолання можливих труднощів.

7. Аналіз використання:

а. Запровадити обговорення того, як студенти планують використовувати набуті знання та навички у майбутній професійній діяльності.

8. Рефлексія та висновки:

а. Закріпити важливі ідеї та навички, які були здобуті під час майстер-класу.

б. Спонукаати студентів до рефлексії щодо важливості належної організації робочого процесу та використання сучасних інструментів.

Це заняття сприяє практичному освоєнню створення та управління «робочим столом» як інструментом оптимізації та покращення роботи соціальних працівників.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Визначити поняття «зміст робочого столу соціального працівника».
2. Розкрийте первинні завдання під час організації робочого столу.
3. Наведіть приклади основного діагностичного і практичного інструментарію соціального працівника.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Розробіть інструментарій роботи соціального працівника за вибраним напрямом.

Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: на практичному занятті.

Вирішення практичних завдань «Технологія планування соціальної роботи»

Основна мета: навчити студентів ключовим аспектам планування в соціальній роботі, розвинути їх здатність систематизувати інформацію, визначати пріоритети та розробляти ефективні плани дій для досягнення соціальних цілей.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям та важливістю планування в соціальній роботі:

Пояснити сутність планування в контексті соціальної роботи та його роль у досягненні позитивних результатів.

Вказати на зв'язок між плануванням, виконанням та оцінкою ефективності соціальних інтервенцій.

2. Визначення цілей та завдань:

Розглянути процес визначення конкретних цілей та завдань в рамках соціальної роботи.

Вивчити методи встановлення чітких та досяжних цілей.

3. Структурування дій та ресурсів:

Представити структуру плану дій, включаючи розподіл завдань, використання ресурсів та залучення партнерів.

Розглянути питання пріоритетності та послідовності дій.

4. Розробка конкретних планів дій:

Навчити студентів розробляти плани дій для різних сценаріїв соціальних інтервенцій, враховуючи потреби та можливості клієнтів.

5. Аналіз практичних завдань та вирішення задач:

Запропонувати студентам конкретні завдання, пов'язані з розробкою планів дій в різних ситуаціях.

Стимулювати студентів до аналізу, креативного мислення та пошуку оптимальних рішень.

6. Групова обговорення та обмін досвідом:

Розділити студентів на групи для обговорення рішень та обміну поглядами на планування соціальної роботи.

Сприяти взаємодії та вивченню різних підходів.

7. Рефлексія та висновки:

Підсумувати навички та знання, які були набуті під

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Які підстави для організації планування соціальної роботи.

2. Розкрийте зміст розділів плану роботи соціального працівника.

3. Проаналізуйте традиційні форми планування соціальної роботи.

4. Проаналізуйте інноваційні форми планування роботи соціального працівника.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: індивідуальна робота

Розробіть календарний план роботи соціального працівника у закладах освіти.

Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: на практичному занятті.

Кейс-стаді «Технології проєктування в соціальній роботі»

Основна мета: навчити студентів принципам та методам проєктування в соціальній роботі, розвинути їх здатність аналізувати потреби, розробляти ефективні рішення та використовувати проєктні підходи для досягнення соціальних цілей.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям та роллю проєктування в соціальній роботі:

Пояснити студентам сутність та важливість проєктування в контексті соціальної роботи.

Розглянути роль проєктів у вирішенні соціальних проблем.

2. Етапи проєктування та планування:

Розглянути основні етапи створення та реалізації соціальних проєктів.

Вивчити методики розробки проєктних планів, включаючи аналіз потреб, визначення цілей, вибір стратегій тощо.

3. Аналіз кейсу та вирішення завдань:

Запропонувати студентам конкретний кейс, пов'язаний зі складною соціальною проблемою.

Розробка проєктного рішення для вирішення цієї проблеми.

4. Практичне застосування методів проєктування:

Навчити студентів використовувати методи проєктування для аналізу, планування та оцінки ефективності соціальних інтервенцій.

5. Групова обговорення та аналіз рішень:

Розділити студентів на групи для обговорення та обґрунтування своїх проектних рішень.

Сприяти взаємодії між учасниками та обміну ідеями.

6. Висновки та рефлексія: основні висновки, які були зроблені під час аналізу кейсу та розробки проектного рішення.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості проектування в соціальній роботі.

Це заняття сприяє практичному освоєнню проектування як інструменту для розв'язання соціальних проблем та досягнення соціальних цілей. Учасники отримують навички аналізу, планування та впровадження проектів в сфері соціальної роботи.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Чому в сучасних умовах при проектуванні соціальних інновацій основна увага приділяється урахуванню ціннісних орієнтирів людини, спільноти, суспільства?

2. Чи можна вважати, що три виділені підходи до соціального проектування (об'єктно-, проблемно- та суб'єктно-орієнтований підходи) істотно різняться? Хіба за будь-якого з вибраних підходів не створюється соціальний об'єкт чи не вирішується та чи інша соціальна проблема тощо?

3. Чим соціальний проект виділяється серед інших форм соціальних нововведень?

4. Чому б не поєднати всі малі та мікропроекти в один великий і добре керований проектний комплекс? Ваша думка.

5. У чому сенс написання тексту соціального проекту за певною формою? Хіба ж творчий задум потрібно регламентувати схемою?

6. Який проект можна вважати життєздатним?

7. Оцініть презентацію соціального проекту (тексти проектів надаються на практичному занятті).

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Кожна група подає свій варіант виконано завдання з власної презентацією та аргументацією. Потрібно привести якомога більше аргументів на користь «своєї» теорії.

1. Спробуйте схематично уявити основу Вашого тезаурусу. Для цього почніть із фіксації своїх основних життєвих цілей, позицій, устремлінь та з визначення того, що Ви вважаєте «своїм», а що «чужим».

2. Проаналізуйте два епізоди зі знаменитого сатиричного роману Іллі Ільфа та Євгена Петрова «Дванадцять стільців» з погляду співвідношення задуму запропонованих Остапом Бендером проєктів та ресурсів їх здійснення.

Перший епізод. *Остап Бендер натикається у Васюках на шахівницю і каже васюкінкам із шахсекції: «Чому в провінції немає жодної гри думки? Наприклад, ваша шахсекція. Так і називається: шахсекція. Нудно, дівчата!.. Назвали б, наприклад, вашу секцію: «Шаховий клуб чотирьох коней», або*

«Червоний ендшпіль», або «Втрата якості при виграші темпу». Добре було б! Звучно!». Перейменування секції в «Шахсекція чотирьох коней» відразу відбулося, і «гросмейстер власноруч... художньо виконав на аркуші картону вивіску з чотирма кіньми з відповідним написом».

***Другий епізод.** Остап Бендер розгортає перед васюкінцями проєкт проведення у їхньому містечку міжнародного шахового турніру. Він малює картини приїзду Капабланки, Ласкера, Альохіна. Аргументація Остапа: таке сузір'я шахових імен привабить шанувальників шахів з усього світу – і кошти на оновлення міста. Мармурові готелі, залізниця «XXXX — Васюкі», аеропорт «Великі Васюки» — лише частина намальованих уявою об'єктів, які неминуче мають виникнути. Він нестримний у обіцянках: «...мій проєкт гарантує вашому місту нечуваний розквіт продуктивних сил. Подумайте, що буде, коли турнір закінчиться і коли поїдуть усі гості. Жителі XXXX, стиснуті житловою кризою, кинуться у ваше чудове місто. Столиця автоматично переходить до Васюків. Сюди приїжджає уряд. Васюки перейменовуються в Нью-XXXX, XXXX — у Старі Васюки... Нью-XXXX стає найелегантнішим центром Європи, а незабаром і всього світу.*

- Усього світу!!! — застогнали приголомшені воскжінці.

- Так! А згодом і всесвіту... З Васюків полетять сигнали на Марс, Юпітер та Нептун. А там, як знати, можливо, років через вісім у Васюках відбудеться перший в історії світобудови міжпланетний шаховий конгрес!».

На виконання проєкту Остапу, за його оцінкою, потрібно всього 100 рублів (щоб розіслати телеграми великим шахістам), у касі «Шахсекції чотирьох коней» виявилось 21 руб. 16 коп.

Дайте оцінку реалістичності цих двох проєктів.

3. Оцініть свої можливості для роботи у різних типах соціальних проєктів.

Результати оформіть у вигляді доповіді, доповіді на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Дискусія «Технології соціального передбачення»

Основна мета: навчити студентів методам та стратегіям соціального передбачення, розвинути їх аналітичні та критичні навички, формувати уявлення про важливість антиципації та прогнозування соціальних подій для оптимізації соціальної роботи.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям соціального передбачення:

Пояснити сутність та важливість соціального передбачення як інструменту планування та антиципації у соціальній роботі.

Визначити зв'язок між передбаченням та досягненням соціальних цілей.

2. Методи та підходи до соціального передбачення:

Розглянути різні підходи до аналізу та передбачення соціальних подій, включаючи статистичні методи, тренди, сценарійний аналіз тощо.

Вивчити приклади успішного застосування цих методів.

3. Дискусія щодо потенційних викликів та можливостей:

Запровадити дискусійний етап, під час якого студенти обговорять можливі складнощі, пов'язані з передбаченням соціальних подій.

Виявити можливості використання соціального передбачення для вдосконалення роботи соціальних працівників.

4. Аналіз реальних випадків:

Запропонувати студентам реальні випадки або сценарії, де вони зможуть застосувати методи соціального передбачення.

Сприяти розвитку практичних навичок та здатності аналізувати соціальні контексти.

5. Висновки та рефлексія: головні висновки та ідеї, які були висвітлені під час дискусії.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості урахування передбачень у своїй практичній діяльності.

Це заняття сприяє розумінню важливості соціального передбачення та розвитку у студентів навичок аналізу, критичного мислення, антиципації та стратегічного планування у соціальній роботі.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Як ви уявляєте нову дисципліну «Прогнозування, проектування та моделювання у соціальній роботі»?

2. Яким є ваш нинішній «багаж» для вивчення нової дисципліни?

3. Охарактеризуйте етапи виникнення та розвитку соціального прогнозування, його специфіку.

4. Порівняйте соціальну прогностику у вітчизняній та зарубіжній соціальній роботі.

5. Розкрийте функції, види та принципи соціального прогнозування.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

1. Студенти, розділившись на 3 групи, виконують творче завдання, протягом 15 хвилин зображуючи графічно у вигляді двох малюнків відповіді на питання.

2. Кожна група демонструє свої малюнки іншим групам студентів, котрі намагаються визначити, що хотіли показати члени кожної творчої групи.

3. Знайдіть і подивіться фільми – наукові прогнози. Визначте методи, за допомогою яких було зроблено прогноз.

4. Складіть пазли на тему «Методи прогнозування».

5. Розділіться на 3 команди за методами: експертні методи, методи екстраполяції, моделювання.

Кожна команда доводить перевагу свого методу, інші їм опонують.

6. Створіть географічну карту думки «результати прогнозів, вимоги до результатів прогнозів, методика розробки прогнозу»

5. Обговорення соціальних прогнозів студентів. Взаємні оцінки.

Результати соціальних прогнозів представити на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Тренінг «Технології соціальної профілактики та адаптації»

Основна мета: Навчити студентів стратегіям та методам соціальної профілактики та адаптації, розвинути їх навички планування та впровадження проактивних заходів для підтримки людей у важких ситуаціях та сприяння їх соціальній адаптації.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттями соціальної профілактики та адаптації:

Пояснити сутність соціальної профілактики та адаптації в соціальній роботі, вказати на їх значущість для попередження соціальних проблем.

2. Методи та підходи до соціальної профілактики:

Розглянути різні методи соціальної профілактики, такі як інформаційна, освітня, психологічна та інші.

Вивчити приклади успішних програм та заходів у цій галузі.

3. Адаптація та включення:

Представити стратегії адаптації та включення різних соціальних груп, включаючи людей з особливими потребами, мігрантів тощо.

Розглянути питання соціальної підтримки та забезпечення умов для успішної адаптації.

4. Практичні навички планування та реалізації програм:

Навчити студентів розробляти план дій для реалізації програм соціальної профілактики та адаптації.

Розвинути вміння враховувати потреби та особливості цільових груп.

5. Групова робота та рольові ігри:

Розділити студентів на групи для розробки та презентації конкретних програм соціальної профілактики або адаптації.

Сприяти творчому підходу до розв'язання соціальних завдань.

6. Дискусія та взаємне навчання:

Запровадити дискусійний етап, під час відбудеться обговорення потенційних викликів та переваг програм соціальної профілактики та адаптації.

Сприяти взаємному навчанню та обміну практичним досвідом.

7. Рефлексія та висновки: підсумувати навички та знання, які були набуті під час тренінгу.

Спонукає студентів до рефлексії щодо важливості соціальної профілактики та адаптації у роботі соціальних працівників.

Це заняття сприяє формуванню важливих навичок і підготовці студентів до ефективної

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Вправи тренінгу із соціально-психологічної адаптації для першокурсників «Я і нові обставини мого життя»

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: індивідуальна робота.

1. Визначить методи соціальної адаптації (підберіть вправи відповідно до методів соціальної адаптації).

2. Підберіть вправи для тренінгу адаптаційної спрямованості.

3. Підготувати повідомлення про особливості соціальної адаптації однієї з категорій клієнтів (відповідно до напрямків соціальної адаптації).

Наприклад: соціальна адаптація вихованців дитячих будинків до дорослого життя; адаптація військовослужбовців, звільнених в запас тощо.

Результати представити у вигляді вправ для тренінгу соціальної адаптації. Представити на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Вирішення практичних завдань «Технології соціальної реабілітації та терапії»

Основна мета: навчити студентів ключовим підходам та методам соціальної реабілітації та терапії, розвинути їх практичні навички роботи з людьми, які потребують підтримки та відновлення психоемоційного та соціального стану.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттями соціальної реабілітації та терапії:

Пояснити студентам сутність та роль соціальної реабілітації та терапії у відновленні та підтримці клієнтів із психоемоційними та психосоціальними проблемами.

2. Огляд методів та підходів до реабілітації та терапії:

Розглянути різні методи реабілітації та терапії, такі як психотерапія, творча терапія, групова робота тощо.

Вивчити приклади використання цих методів у соціальній роботі.

3. Практичне використання технологій:

Навчити студентів застосовувати технології соціальної реабілітації та терапії в конкретних сценаріях.

Розвинути їх здатність планувати та проводити інтервенції з урахуванням індивідуальних потреб клієнтів.

4. Аналіз кейсів та розробка планів дій:

Запропонувати студентам реальні кейси, пов'язані з психоемоційними чи соціальними труднощами.

Вимагати від студентів аналізувати ситуацію та розробляти план дій для підтримки та відновлення клієнтів.

5. Групова дискусія та обговорення рішень:

Розділити студентів на групи для обговорення та обґрунтування своїх рішень щодо кейсів.

Сприяти обміну думками та навичками.

6. Висновки та рефлексія:

Підсумувати набуті навички та знання під час вирішення практичних завдань.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості реабілітації та терапії в практиці соціальної роботи.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Дайте визначення поняттям соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальної дезадаптація, ресоціалізація, соціальної реадaptaція.

2. Назвіть категорії осіб і соціальних груп, що можуть стати об'єктом соціальної реабілітації.

3. Дайте визначення меті та предмету соціальної реабілітації. Хто може виступити суб'єктом соціальної реабілітації?

4. Охарактеризуйте основні види соціальної реабілітації?

5. Назвіть чинники, що можуть заважати соціальній реабілітації дезадаптованої людини?

6. Охарактеризуйте чинники, що заважають реабілітації безпритульної дитини, людини, яка перенесла тяжке захворювання і тривалий час була прикута до ліжка.

7. Визначте завдання соціальної реабілітації. Сформулюйте завдання соціальної реабілітації безпритульної дитини, людини, яка перенесла тяжке захворювання і тривалий час була прикута до ліжка.

8. Опишіть структуру процесу соціальної реабілітації. Назвіть основні процедури соціальної реабілітації та методи, що при цьому можуть бути використані.

9. Розкрийте зміст принципів соціальної реабілітації.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Розробіть план соціальної реабілітації безпритульної дитини, людини, яка перенесла тяжке захворювання і тривалий час була прикута до ліжка.

Охарактеризуйте основні форми організації соціальної реабілітації. Вкажіть, у яких формах доцільно проводити соціальну реабілітацію дитини, що постраждала від жорстокого поводження батьків, дитини з особливими потребами, людини, що лікується від алкогольної залежності, родини вимушених переселенців. Відповідь обґрунтуйте.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Семінар-практикум «Технології групової роботи»

Основна мета: навчити студентів ключовим методам та підходам групової роботи в соціальній сфері, розвинути їх навички організації та

ведення групових інтервенцій для досягнення позитивних змін у житті клієнтів.

Конкретні цілі та завдання:

1. Ознайомлення з поняттями групової роботи:

Пояснити сутність та переваги групової роботи в соціальній роботі, вказати на її важливість для підтримки та розвитку клієнтів.

2. Методи та підходи до групової роботи:

Розглянути різні методи групової роботи, включаючи групову терапію, тренінги, обговорення та інші.

Вивчити приклади успішного використання цих методів у соціальній роботі.

3. Організація групових інтервенцій:

Навчити студентів планувати та організовувати групові сесії, включаючи визначення цілей, структуру зустрічі та методи взаємодії.

4. Ведення групових інтервенцій:

Навчити студентів активно взаємодіяти з учасниками групи, застосовувати комунікаційні та психосоціальні навички.

Розвинути їх здатність створювати сприятливу атмосферу для співпраці та взаємодії.

5. Адаптація до потреб групи:

Розглянути важливість адаптації методів та підходів до специфіки групи, включаючи різні вікові, соціокультурні та психологічні особливості.

6. Групові динаміки та конфлікти:

Вивчити основні принципи групової динаміки, розглянути можливі конфліктні ситуації та способи їх вирішення.

7. Практичні вправи та рольові ситуації:

Запровадити практичні вправи та рольові ситуації, які дозволять студентам відчувати практичні аспекти роботи з групами.

8. Групова обговорення та аналіз:

Запровадити обговорення з питань групової роботи, ділитись враженнями та досвідом.

9. Висновки та рефлексія:

Підсумувати навички та знання, набуті під час семінару-практикуму.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості групової роботи в соціальній роботі та її практичних переваг.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Визначить роль соціальної роботи з групою.

2. Назвіть методи і прийоми групової роботи.

3. Проаналізуйте технологію груповою роботи: «Технологія створення груп взаємодопомоги людей, ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД».

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Студенти розподіляються на групи з 3-4 осіб та виконують завдання:

Розробити технологію організації групової роботи для однієї з груп клієнтів.

Скласти аналітичну записку. Результати презентуйте на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Ділова гра «Технології консультування та посередництва»

Основна мета: навчити студентів ключовим принципам та методам консультування та посередництва в соціальній роботі, розвинути їх навички ефективної комунікації, сприяння вирішенню конфліктів та забезпечення підтримки клієнтам.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттями консультування та посередництва:

Пояснити сутність та роль консультування та посередництва в соціальній роботі, виділити їх важливість для вирішення проблем клієнтів.

2. Ключові навички консультанта та посередника:

Розглянути основні навички ефективної комунікації, активного слухання, емпатії та вміння сприяти вирішенню конфліктних ситуацій.

3. Організація консультацій та посередницьких процесів:

Навчити студентів планувати та проводити консультації, включаючи визначення цілей, структуру сесії та методи взаємодії.

4. Рольові ситуації та ділова гра:

Розділити студентів на ролі консультантів, посередників та клієнтів для проведення ділової гри.

Створити сценарії конкретних ситуацій, де студенти застосовуватимуть набуті навички.

5. Розв'язання конфліктів та пошук рішень:

Вимагати від студентів здатність вирішувати конфліктні ситуації, знаходити конструктивні рішення та сприяти досягненню згоди.

6. Взаємозв'язок та рольові обміни:

Запровадити обговорення та обміни думками між учасниками гри під час різних етапів ділової ситуації.

7. Аналіз результатів та рефлексія:

Підсумувати набуті навички та знання під час ділової гри.

Спонукає студентів до рефлексії щодо важливості консультування та посередництва в соціальній роботі та їх практичних переваг.

Це заняття сприяє розвитку навичок ефективної комунікації, вирішенню конфліктів та забезпеченню підтримки клієнтам через використання технологій консультування та посередництва.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Яка роль технологій консультування та посередництва в соціальній роботі?

2. Які основні принципи ефективного консультування в соціальній роботі?
3. Які види консультування існують у соціальній роботі? Наведіть приклади кожного виду.
4. Які ключові навички має мати соціальний працівник для проведення ефективної консультації?
5. Які можуть бути етичні виклики при проведенні консультативної роботи в соціальній сфері?
6. Які основні етапи процесу консультування? Яким чином вони пов'язані між собою?
7. Яким чином можна визначити підходящий тип консультування для конкретного клієнта чи ситуації?
8. Які переваги та недоліки використання групового консультування у порівнянні з індивідуальним?
9. Які стратегії можна використовувати для вирішення конфліктних ситуацій під час консультування?
10. Як технології посередництва сприяють розв'язанню конфліктів і сприяють співпраці між сторонами?
11. Які особливості консультування та посередництва в міжкультурному контексті?
12. Які можливості надання онлайн-консультацій впливають на ефективність соціальної роботи?
13. Які можливості використання технологій (наприклад, відеоконференцій) полегшують процес посередництва?
14. Як впливають особистісні характеристики консультанта на якість консультації?

Які засоби оцінки результатів консультативної роботи допомагають виявити її ефективність?

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в групах зі зміною ролей.

Ділова гра «Консультаційна майстерня».

Студенти розподіляються на групи (консультанти та клієнти), отримують картки із кейсами ситуації, що потребує консультативного підходу або посередництва та інструкціями щодо їх ролей та завдань.

Хід гри:

Вступна частина: Ведучий пояснює правила гри, мету та завдання учасників. Також роз'яснюється, як будуть оцінюватись результати гри.

Ситуаційний опис: Викладач розповідає учасникам про ситуацію, яка потребує консультативного втручання або посередництва. Вони розподіляються на групи: консультанти та клієнти.

Робота в групах:

- Група консультантів: Розробляють план консультування та підготовку до спілкування з клієнтами.
- Група клієнтів: Розробляють свої позиції, інтереси та аргументи.

Рольова гра: Консультанти проводять консультаційні сесії з клієнтами відповідно до сценарію. Оцінюються навички слухання, питань, виявлення потреб, активного сприяння, та етичності під час спілкування.

Обговорення та аналіз: Після проведення сесій групи обговорюють результати своєї роботи, намагаються знайти ефективні способи розв'язання конфлікту або підтримки співпраці. Викладач та інші учасники можуть додати свої коментарі.

Підсумок гри: Ведучий підводить підсумки гри, висвітлюючи сильні сторони та можливі аспекти для покращення.

Приклади кейсів з ситуаціями, що потребують консультації соціального працівника.

Сценарій 1: Сімейний конфлікт

Ситуація: В сім'ї виник конфлікт між батьками та підлітком. Батьки скаржаться, що підліток став агресивним та неслухняним. Підліток відчуває, що його не розуміють та не приймають.

Завдання для гри:

Група консультантів повинна розробити стратегію ведення консультаційної сесії з батьками та окремо з підлітком, з метою вирішення конфлікту та зміцнення родинних відносин.

Група клієнтів (батьки та підліток) відіграє свої ролі, намагаючись виразити свої почуття, потреби та очікування.

Сценарій 2: Міжкультурний конфлікт

Ситуація: У спільноті мігрантів виник конфлікт через різницю у культурних цінностях та поглядах. Частина спільноти не враховує потреб та відчуттів інших.

Завдання для гри:

Група консультантів має спробувати втрутитися та допомогти вирішити конфлікт шляхом ведення медіаційної сесії або групової консультації.

Група клієнтів (представники різних культур) відіграє свої ролі, намагаючись висловити свої почуття, думки та почуття невпевненості.

Сценарій 3: Підтримка після травматичної події

Ситуація: Член сім'ї потерпів внаслідок травматичної події, наприклад, аварії або злочину. Сім'я відчуває себе враженою, занепокоєною та потребує підтримки та відновлення.

Завдання для гри:

Група консультантів має підготувати план підтримки сім'ї, включаючи індивідуальні консультації з кожним членом сім'ї, а також групові сесії.

Група клієнтів (члени сім'ї) відіграють ролі, висловлюючи свої емоції, страхи та потреби.

Приклади кейсів з ситуаціями, що потребує посередництва соціального працівника

Сценарій 1: Сімейні конфлікти

Ситуація: В родині виникли посилені конфлікти між батьками та підлітком. Батьки не розуміють підлітка, а той відчувається незрозумілим із-за чого.

Розробити план дій щодо *посередництва*: провести індивідуальні консультації з батьками та підлітком, допомагаючи їм висловити свої почуття та потреби; застосовувати методи активного слухання та спільного пошуку компромісів, сприяючи покращенню взаєморозуміння та побудові здорових стосунків у родині.

Сценарій 2: Проблеми в школі

Ситуація: Дитина постійно має конфлікти з однокласниками, вчителька відзначає її погані результати та погану поведінку.

Розробити план дій щодо *посередництва*: провести індивідуальні розмови з дитиною та її батьками, дізнавшись більше про причини конфліктів та девіантної поведінки в школі; спільно з учасниками виявити стратегії вирішення конфліктів, а також пропонувати підтримку та індивідуальні програми для покращення соціальних навичок дитини.

Сценарій 3: Підтримка жертв насильства

Ситуація: Жінка стала жертвою домашнього насильства та не може самотійно знайти вихід із цієї ситуації.

Розробити план дій щодо *посередництва*: надати жінці конфіденційну підтримку, допомогти оцінити ризики, що є перед нею; спільно з жінкою розробити план безпеки, здійснити відстеження ситуації та, за необхідності, надіслати її до організацій захисту жертв насильства.

Сценарій 4: Втрата роботи та депресія

Ситуація: Людина втратила роботу і впала у стан депресії через стрес та почуття невпевненості.

Розробити план дій щодо *посередництва*: надати психосоціальну підтримку, сприяючи зміцненню позитивного мислення та самопочуття; розробити із клієнтом план дій для пошуку нової роботи, розвитку навичок та здійснення заходів подолання стану депресії.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Прес-конференція «Технології зв'язку з громадськістю»

Основна мета: навчити студентів навичкам ефективного спілкування та зв'язку з громадськістю в контексті соціальної роботи, розвинути їх здатність публічно виступати, взаємодіяти з ЗМІ та громадськістю для ***просування соціальних ініціатив.***

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з роллю зв'язку з громадськістю в соціальній роботі:

Пояснити важливість технологій зв'язку з громадськістю для взаємодії з громадськістю, ЗМІ та партнерами.

2. Елементи ефективного спілкування та публічного виступу:

Навчити студентів основам публічного виступу, артикуляції, змістовному та емоційному виразу.

3. Взаємодія з ЗМІ:

Вивчити принципи взаємодії з журналістами, структуру прес-релізу та техніки ефективного розповідання історій.

4. Професійний імідж:

Відобразити важливість будівництва позитивного професійного іміджу в соціальній роботі та його вплив на спілкування з громадськістю.

5. Симуляція прес-конференції:

Організувати імітацію прес-конференції з участю студентів у ролі експертів, журналістів та громадськості.

6. Підготовка до публічного виступу:

Навчити студентів планувати та підготовлювати матеріали для прес-конференції.

7. Практичні навички відповіді на запитання:

Вправити студентів у навичках відповіді на запитання журналістів, здатність аргументувати свої позиції.

8. Конструктивна критика та аналіз:

Запровадити обговорення результатів практичного застосування технік зв'язку з громадськістю під час симуляції.

9. Висновки та рефлексія:

Підсумувати набуті навички та знання під час заняття.

Спонукає студентів до рефлексії щодо важливості вмінь зв'язку з громадськістю в соціальній роботі та їх практичного застосування.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

Підготовка прес-релізу – офіційного повідомлення соціальної служби.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Студенти розподіляються на групи з 3-4 осіб та виконують завдання:

Оформіть Сітілайт (іміджеву рекламу соціальної служби: «Безпека в Інтернеті»).

2. Кожна група готує обґрунтування своєї позиції у питанні «Соціальні мережі: за чи проти? Або «Соціальні мережі – інструмент підвищення знань?»

3. Напишіть прес-реліз до проведення благодійної акції, подайте його у журналістському стилі. При його написанні слідують чіткого формату, який зручний читачам.

Підготовка релізу вимагає креативності - подумайте про історію як читач (вирішіть, що приверне увагу та викличе подальший інтерес). Визначте факти, які представлять новину об'єктивніше. Це допоможе надати їй правильний тон та зробити краще для сприйняття.

Оптимальний розмір прес-релізу – одна сторінка або 400-500 слів. Текст має бути точним і містити лише суттєві деталі. Схожий на історію, він з більшою ймовірністю буде опублікований.

Результати прес-релізу представити на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Семінар-практикум «Соціологічні технології в соціальній роботі»

Основна мета: навчити студентів використовувати соціологічні технології в соціальній роботі для аналізу та розуміння соціальних проблем, взаємодії зі спільнотами та розробки ефективних стратегій інтервенцій.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттями та методами соціологічних досліджень:

Пояснити сутність соціологічних досліджень та їх роль у розумінні соціальної реальності та проблем.

2. Види соціологічних досліджень:

Розглянути різні типи соціологічних досліджень, включаючи опитування, спостереження, аналіз вмісту тощо.

3. Застосування соціологічних методів у соціальній роботі:

Навчити студентів застосовувати соціологічні методи для аналізу потреб, ресурсів та проблем спільнот.

4. Розробка дослідницьких планів:

Навчити студентів розробляти план дослідження, включаючи визначення цілей, методів та інструментів.

5. Аналіз соціологічних даних:

Вивчити методи аналізу та інтерпретації отриманих соціологічних даних.

6. Вплив соціологічного аналізу на соціальну роботу:

Показати, як соціологічний аналіз допомагає розуміти причини соціальних проблем, розробляти стратегії інтервенцій та оцінювати їх ефективність.

7. Групові дискусії та вирішення завдань:

Організувати групові дискусії щодо можливих застосувань соціологічних технологій у конкретних сценаріях.

8. Створення дослідницьких планів:

Вправити студентів у розробці дослідницьких планів для аналізу соціальних проблем.

9. Висновки та рефлексія:

Підсумувати набуті навички та знання під час семінару-практикуму.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості соціологічних технологій в соціальній роботі та їх практичного застосування.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Назвіть основні завдання соціальної роботи, що можуть бути вирішені за допомогою соціологічних технологій?

1. Які методи дослідження використовуються в соціології для збору і аналізу даних, які корисні для соціальних працівників?

2. Наведіть приклади соціологічних досліджень, які допомогли вирішити конкретні соціальні проблеми або вдосконалити програми соціальної роботи.

3. Які переваги та обмеження використання опитувань та анкетування в соціологічних дослідженнях для соціальної роботи?

4. Чому важливо проводити соціальний аудит перед впровадженням нової програми чи проєкту соціальної роботи?

5. Які ризики пов'язані зі збором та аналізом особистих даних у соціологічних дослідженнях для соціальної роботи?

6. Які соціологічні методи можуть бути використані для вивчення потреб та пріоритетів певної соціальної групи?

7. Як впливає культурний контекст на здійснення соціальної роботи з використанням соціологічних технологій?

8. Поясніть поняття «соціальний капітал» та які можливості воно надає для покращення соціальних інтервенцій.

9. Наведіть приклади використання групових досліджень та фокус-груп у соціологічних дослідженнях для соціальної роботи.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Розподіл студентів на групи 3-5 осіб.

Кожній групі дається випадковий сценарій з ситуацією, в якій можна застосувати соціологічну технологію (наприклад, вивчення потреб учасників будинку для літніх людей за допомогою опитування).

Групам слід визначити, яку соціологічну технологію вони використовуватимуть, розробити план дій та підготувати коротку презентацію (5-7 хвилин).

Термін виконання: на практичному занятті.

Практикум «Соціально-педагогічні технології в соціальній роботі»

Основна мета: навчити студентів використовувати ключові соціально-педагогічні технології в соціальній роботі для підтримки, розвитку та інтеграції осіб у потреби, а також розвинути їх навички практичного застосування цих технологій.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям та роллю соціально-педагогічних технологій:

Пояснити сутність та важливість соціально-педагогічних технологій у роботі з різними соціальними групами.

2. Види соціально-педагогічних технологій:

Розглянути різні типи соціально-педагогічних технологій, включаючи ігрові, тренінгові, арт-терапію тощо.

3. Практичний аспект використання технологій:

Навчити студентів практичному застосуванню соціально-педагогічних технологій у конкретних сценаріях роботи з клієнтами.

4. Планування та організація інтервенцій:

Вивчити навички планування та організації інтервенцій з використанням соціально-педагогічних технологій.

5. Взаємодія з клієнтами:

Навчити студентів взаємодії з клієнтами під час застосування соціально-педагогічних технологій.

6. Групові практичні вправи:

Запровадити групові практичні вправи, де студенти застосовуватимуть соціально-педагогічні технології.

7. Аналіз результатів та обговорення:

Провести аналіз ефективності застосування соціально-педагогічних технологій у роботі з клієнтами.

8. Висновки та рефлексія:

Підсумувати набуті навички та знання під час практикуму.

Спонукаючи студентів до рефлексії щодо важливості соціально-педагогічних технологій в соціальній роботі та їх практичного застосування.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Ознайомлення з документацією, що регламентує діяльність соціального педагога закладу й відображає загальні напрями його роботи.

2. Вивчення посадових обов'язків соціального педагога.

3. Проведення бесіди з соціальним педагогом; ознайомлення з документацією, що регламентує діяльність установи;

4. Аналіз кваліфікаційної характеристики соціального педагога та співставлення її зі специфікою закладу.

5. Обговорення кодексу етики соціального педагога.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

1. Провести спостереження за учнівським колективом, зробити психолого-педагогічне спостереження і записати результат спостереження в щоденник за такими напрямками:

- кількість хлопчиків, дівчат, їх рік народження.

- соціальний клімат колективу.

- дидактогенні проблеми учнів,

- спостереження за обдарованими учнями.

- взаємодія учень-учень, учень-учитель, учент – батьки.

2. Скласти соціальний паспорт учня, соціальний паспорт класу

3. Скласти циклограму роботи з учнями пільгового контингенту.

Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Практикум «Психологічні технології в соціальній роботі»

Основна мета: навчити студентів застосовувати психологічні технології в соціальній роботі для підтримки та сприяння розвитку осіб у потребі, розвинути їх навички ефективного використання психологічних інструментів.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з роллю психологічних технологій в соціальній роботі: пояснити важливість та роль психологічних технологій у підтримці та розвитку клієнтів.

2. Основні психологічні технології: розглянути основні психологічні технології, такі як арт-терапія, когнітивно-поведінковий підхід, релаксація тощо.

3. Використання психологічних інструментів: навчити студентів використовувати психологічні інструменти, наприклад, аналіз, рефлексію, активне слухання.

4. Практичне застосування технологій: відпрацювати практичне застосування психологічних технологій у різних сценаріях роботи з клієнтами.

5. Створення плану втручання:

Навчити студентів розробляти план втручання з використанням психологічних технологій.

6. Індивідуальна та групова робота: запровадити індивідуальну та групову роботу з психологічними технологіями.

7. Обговорення результатів: провести обговорення результатів практичного застосування психологічних технологій.

8. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час практикуму; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості психологічних технологій в соціальній роботі та їх практичного застосування.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Проаналізувати Закон України «Про психіатричну допомогу» з метою визначення соціальних гарантій психічно хворих в Україні.

2. Дослідження соціально-психологічних проблем учнівського колективу закладу загальної середньої освіти

3. Аналіз досвіду соціально-психологічної роботи з різною категорією учнів (за вибором студента) методом самоорганізуючого простору. 4. Соціально-педагогічні аспекти вивчення проблем учнівського колективу (лідерство, конфліктність, згуртованість, агресивність).

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

1. Проведіть психологічну діагностику професійно важливих якостей серед однокурсників, з метою виявлення їх схильності та здатності до соціальної роботи. Порівняти їх з показниками, отриманими іншими однокурсниками.

2. Використовуючи матеріали навчального посібника «Соціальна робота (теорія і практика): Навчальний посібник – К.: ІПК ДСЗУ, 2007., параграф 3.3.5. *Приклади діяльності соціальних служб (стр. 218)*» та матеріали *інтернет-джерел* зробіть аналіз сучасного стану соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. Оформіть у вигляді презентації.

3. Знайдіть приклади допомоги людям із психічними розладами та порівняйте українську та закордонну моделі організації допомоги людям із психічними розладами. Оформіть у вигляді порівняльної таблиці.

Підготуйте презентацію виконаної роботи. Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Тренінг «Технології соціального захисту населення»

Основна мета: навчити студентів принципам, методам та інструментам соціального захисту населення, розширити їхні знання про соціальні програми та підходи до захисту вразливих груп, а також розвинути практичні навички застосування цих технологій.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з концепцією соціального захисту: пояснити сутність та значення соціального захисту населення.

2. Види та складові соціального захисту: розглянути різні види соціального захисту, включаючи соціальні послуги, допомогу та підтримку.

3. Законодавча база соціального захисту: вивчити основні нормативні акти та законодавчу базу, яка регулює соціальний захист населення.

4. Підходи до роботи з вразливими групами: розглянути підходи до роботи з різними вразливими групами, такими як діти, літні люди, особи з інвалідністю тощо.

5. Соціальні програми та ініціативи: ознайомити студентів з різноманітними соціальними програмами та ініціативами для підтримки населення.

6. Розробка планів соціального захисту: навчити студентів розробляти плани соціального захисту для різних ситуацій.

7. Практичні вправи та ролеві ігри: запровадити практичні вправи та ролеві ігри, де студенти застосовуватимуть технології соціального захисту.

8. Обговорення результатів та обмін досвідом: провести обговорення результатів практичних вправ та обмін досвідом роботи з соціальним захистом.

9. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час тренінгу; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості соціального захисту населення та їхнього внеску у цей процес.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Розкрийте сутність категорії «соціальний захист». Як історично складалася система соціального захисту?

2. Що входить у систему соціального захисту? Охарактеризуйте діяльність органів соціального захисту.

3. Проаналізуйте засади соціального захисту безробітних. Назвіть основні складові Єдиної технології обслуговування незайнятого населення України.

4. У чому полягає психологічна допомога безробітним?

Вправа. Стратегії ефективного пошуку роботи «для безробітних громадян»

Мета: сприяння у створенні ефективної стратегії пошуку роботи для учасників і отримання ними практичних навичок пошуку роботи.

Вправа «Мотивація і активний пошук роботи».

Мета заняття: усвідомлення себе в ролі безробітного, адаптація до неї, пошук резервів для досягнення бажаних цілей працевлаштування.

Вправа «Методики пошуку роботи.

Мета: вивчення конкретних методів і методик пошуку роботи.

II. Аналіз кейсів.

III. Рольова гра: Симуляція ситуації.

Обов'язкове практичне завдання:

Прогнозовані результати: підвищення рівня конкурентоспроможності; поліпшення взаємодії між студентами.

Групова робота: Аналіз кейсів:

Розподіл студентів на групи.

Кожній групі дається реальний кейс, пов'язаний з ситуацією потребуючого соціального захисту (наприклад, самотній літній громадянин без засобів існування).

Кожна група аналізує кейс і визначає, які технології соціального захисту можна застосувати для вирішення проблеми, та розробляє конкретний план дій.

Приклади кейсів, пов'язаних з ситуаціями, що потребують соціального захисту

Кейс 1: Самотня літня жінка без підтримки

Ситуація: Наталія – 75-річна літня жінка, яка живе самотньо в великому місті. У неї немає жодних родичів, і вона не має можливості самотійно забезпечити себе їжею та медичною допомогою.

Завдання учасників: Визначити, які соціальні технології можна застосувати для підтримки Наталії. Розробити план дій, як можна забезпечити її доступ до харчування, медичної допомоги та соціального спілкування.

Кейс 2: Молода родина без житла

Ситуація: Олег і Наталія – молода пара з дітьми, яка через економічні труднощі втратила своє житло. Вони зараз живуть в тимчасовому притулку для бездомних.

Завдання учасників: Визначити, які технології соціального захисту можна використовувати для допомоги Олегу та Наталії. Розробити план дій, як можна забезпечити їм житло, підтримку у пошуку роботи та включення дітей до соціальних програм.

Кейс 3: Молодь з обмеженими можливостями

Ситуація: Любомир – 20-річний юнак із фізичними обмеженнями, які ускладнюють його можливості здобувати освіту та працювати. Він має бажання розвиватися, але стикається з бар'єрами.

Завдання учасників: Визначити, які технології соціальної роботи можуть допомогти Любомиру. Розробити план дій, як можна забезпечити йому доступ до освіти, реабілітаційних програм та можливостей для самореалізації.

Кейс 4: Ветеран зони АТО/ООС

Ситуація: Богдан – ветеран війни на сході України, повернувся додому після служби на передовій. Він має посттравматичний стресовий розлад, проблеми із адаптацією до цивільного життя та доступом до медичної допомоги.

Завдання учасників: Визначити, які технології соціального захисту можуть допомогти Богдану. Розробити план дій, як можна забезпечити йому психологічну та медичну підтримку, а також включити до соціальних програм для ветеранів.

Кейс 5: Діти-сироти

Ситуація: Група дітей-сиріт, які вирісли у дитячому будинку. Зближається час, коли вони мають покинути будинок та почати самостійне життя.

Завдання учасників: Визначити, які технології соціальної роботи можуть допомогти цим дітям. Розробити план дій, як можна забезпечити їм підтримку у переході до самостійного життя, включаючи освіту, роботу та житло.

Ці кейси можуть слугувати основою для групової роботи та обговорення на тренінгу, де учасники будуть аналізувати ситуації та розробляти практичні плани застосування технологій соціального захисту.

Презентація та обговорення кейсів:

Кожна група представляє свій кейс, розповідає про обрані технології та план дій.

Інші учасники можуть задавати питання, надавати поради та доповнювати ідеї.

Рольова гра: Симуляція ситуації:

Учасники розділяються на групи.

Кожна група отримує випадковий сценарій, в якому їм потрібно застосувати обрані технології для вирішення соціальних проблем персонажів в сценарії.

Після симуляції кожна група ділиться своїм досвідом і враженнями.

Підсумок та обговорення: висвітлення ключових висновків з тренінгу.

Термін виконання: на практичному занятті.

Практикум «Технології соціальної роботи з сім'єю»

Основна мета: навчити студентів використовувати ефективні технології соціальної роботи з сім'єю для підтримки та стабілізації родинних відносин, розвинути навички роботи з сімейними системами та розробки планів втручання.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з роллю сімейної соціальної роботи: пояснити важливість та роль соціальної роботи з сім'єю у підтримці сімейних відносин.

2. Основні принципи роботи з сім'єю: розглянути основні принципи та підходи до роботи з сімейними системами.

3. Аналіз сімейних відносин: навчити студентів проводити аналіз сімейних відносин, ідентифікувати проблемні сфери.

4. Розвиток навичок спілкування: вивчити навички ефективного спілкування з членами сім'ї, розв'язання конфліктів та підтримки родинних відносин.

5. Розробка планів втручання: навчити студентів розробляти індивідуальні плани втручання для підтримки сімейних відносин.

6. Групові дискусії та ролеві ігри: запровадити групові дискусії та ролеві ігри для вправи в застосуванні технологій соціальної роботи з сім'єю.

7. Взаємодія з клієнтами: навчити студентів ефективно взаємодіяти з сім'єю, враховуючи їхні потреби та цінності.

8. Обговорення результатів та рефлексія: провести обговорення результатів практичних вправ та підбити підсумки роботи.

9. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час практикуму; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості роботи з сім'єю та їхнього впливу на соціальний захист та підтримку родинних відносин.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Які основні завдання соціального працівника в роботі з сім'єю?

2. Які чинники можуть впливати на дисфункціональність сімей?

3. Які стратегії можна застосовувати для підтримки сімей у складних життєвих ситуаціях?

4. Які методи діагностики проблем сімей можна використовувати для планування соціальних інтервенцій?

5. Яким чином важливо забезпечити конфіденційність та довіру під час роботи з сім'ями?

6. Які підходи до роботи з конфліктними сім'ями можна застосовувати для досягнення позитивних змін?

7. Які методи спільної роботи з сім'єю сприяють зміцненню позитивних взаємин між членами сім'ї?

8. Як можна визначити потреби різних членів сім'ї та розробити індивідуальний план допомоги?

9. Які можливості для навчання батьківства можна надавати сім'ям з дітьми?

10. Які можливості використання групових методів роботи з сім'ями (наприклад, сімейні тренінги або групи підтримки)?

11. Які технології соціальної роботи можна використовувати для попередження насильства в сім'ї?

12. Як важливо забезпечити гендерну рівність та врахувати різноманітність культурних особливостей під час роботи з сім'ями?

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Групова робота над кейсами:

Розподіл студентів на групи.

Кожній групі дається випадковий кейс, пов'язаний з сімейною проблемою (наприклад, конфлікти між батьками та підлітком).

Групам потрібно розглянути кейс, використовуючи технології соціальної роботи, та розробити план дій для вирішення проблеми.

Презентація та обговорення кейсів:

Кожна група представляє свій кейс та описує обрану стратегію та дії.

Інші студенти можуть доповнити або запитати про підходи, використані у роботі зі своїми кейсами.

Рольова гра: Взаємодія зі сім'єю:

Студенти діляться на пари.

Кожній парі дається роль: один грає роль соціального працівника, інший – члена сім'ї, який потребує допомоги.

Студенти розігрують коротку сцену взаємодії, де соціальний працівник застосовує вивчені технології для допомоги.

Підсумок та обговорення: відгуки та враження студентів від практикуму.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Вирішення практичних завдань «Технології соціальної роботи з жінками»

Основна мета: навчити студентів застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки та захисту жінок, розвинути їхні навички розробки індивідуальних планів втручання та вирішення практичних завдань з фокусом на гендерну рівність.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з гендерною проблематикою: викласти поняття гендеру та важливість розуміння гендерних аспектів в роботі з жінками.

2. Особливості роботи з жінками: розглянути особливості втручання та підтримки жінок, враховуючи їхні потреби та контекст.

3. Захист від насильства: навчити студентів застосовувати технології соціальної роботи для попередження та захисту жінок від насильства.

4. Гендерно-чутливий підхід: вивчити навички застосування гендерно-чутливого підходу у взаємодії з жінками.

5. Розробка індивідуальних планів втручання: навчити студентів розробляти індивідуальні плани втручання з урахуванням гендерних аспектів.

6. Практичні сценарії та вправи: запровадити практичні сценарії та вправи, де студенти будуть вирішувати реальні ситуації роботи з жінками.

7. Взаємодія з іншими професіоналами: навчити студентів взаємодіяти з іншими спеціалістами (юристи, психологи тощо) для комплексної підтримки жінок.

8. Обговорення результатів: провести обговорення результатів практичних вправ та спільно проаналізувати застосовані технології.

9. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час вирішення практичних завдань; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості роботи з жінками та підтримки гендерної рівності в соціальній роботі.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Насильство в сім'ї як соціальна проблема.
2. Види сімейного насилля. Аналіз статистичних даних по сімейному насиллю.
3. Загальні підходи і принципи соціальної роботи.
4. Методи та технології соціальної роботи.
5. Організація надання послуг.
6. Приклади діяльності соціальних служб.
7. Проблеми насильства над жінками: етапи насилля, профілактика насилля, подолання наслідків насилля. Державна політика щодо покращення становища жінок і дітей в Україні.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Проаналізувати зміст роботи окремої соціальної служби, яка функціонує у межах територіальної громади, в якій ви проживаєте з напрямку попередження насилля в сім'ї.

За результатами складіть аналітичну записку. Доповісти на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Вирішення практичних завдань «Технології соціальної роботи з людьми літнього та старого віку»

Основна мета: навчити студентів застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки та поліпшення якості життя людей літнього та старого віку, розвинути навички планування індивідуальних програм підтримки та роботи з цільовою аудиторією.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з особливостями роботи з літніми людьми: пояснити важливість та роль соціальної роботи з людьми літнього та старого віку.
2. Визначення потреб та ресурсів: навчити студентів визначати потреби та ресурси літніх людей для ефективної соціальної підтримки.
3. Робота з програмами та послугами: розглянути різні програми та послуги, які надаються для підтримки людей літнього віку.
4. Гідність та якість життя: вивчити підходи до збереження гідності та покращення якості життя літніх людей.

5. Розробка індивідуальних програм підтримки: навчити студентів розробляти індивідуальні програми підтримки для різних категорій літніх людей.

6. Взаємодія з різними професіоналами: навчити студентів взаємодіяти з медичними, психологічними та іншими фахівцями для комплексної підтримки літніх людей.

7. Практичні сценарії та вправи: запровадити практичні сценарії та вправи, де студенти будуть вирішувати практичні завдання зі старшими людьми.

8. Обговорення результатів та рефлексія: провести обговорення результатів практичних вправ та здійснити рефлексію щодо їхнього впливу.

9. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час вирішення практичних завдань; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості роботи з літніми людьми та їхнього внеску у соціальний захист та підтримку цільової аудиторії.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Назвіть основні виклики та потреби літніх людей, з якими може зіштовхнутися соціальний працівник при роботі з цією категорією клієнтів?

2. Які принципи та цінності мають бути на передньому плані при роботі з літніми людьми, аби забезпечити їх гідність та якісне старіння?

3. Які технології соціальної роботи можна використовувати для підтримки самостійності літніх людей у повсякденному житті?

4. Яким чином можна оцінити потреби та ресурси літніх людей для розробки індивідуальних планів підтримки?

5. Які методи соціальної роботи допомагають забезпечити активну участь літніх громадян у громадському житті?

6. Які можливості надання психосоціальної підтримки літнім людям, які втратили своїх близьких?

7. Як важливо враховувати особливості культурного контексту при роботі з літніми людьми?

8. Які соціальні програми та послуги можуть бути доступні для літніх громадян та як їх ефективно організувати?

9. Які технології соціальної роботи можна використовувати для попередження та реагування на проблеми самотності серед літніх людей?

10. Які стратегії співпраці з медичними та психологічними службами можна використовувати для забезпечення комплексного підходу до підтримки літніх громадян?

11. Як можна оцінити результативність та ефективність застосування технологій соціальної роботи з літніми людьми?

12. Які етичні аспекти важливі при роботі з цією категорією клієнтів, і як їх дотримання впливає на результативність роботи?

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Розв'язання практичних завдань:

Студенти розподіляються на групи.

Кожній групі дається випадкове завдання (наприклад, розробка плану допомоги літній людині з обмеженими можливостями у веденні домашнього господарства).

Групи мають розглянути завдання, визначити основні потреби та проблеми, які можуть виникнути, та розробити детальний план дій.

Презентація та обговорення рішень:

Кожна група представляє своє рішення та описує обрані технології та методи.

Інші студенти можуть ставити запитання, висловлювати свої думки та робити рекомендації.

Рольова гра: Симуляція взаємодії з літніми людьми:

Студенти діляться на пари.

Кожній парі дається роль: один грає роль соціального працівника, інший – літньої людини з певними потребами.

Студенти розігрують коротку сцену взаємодії, де соціальний працівник застосовує технології соціальної роботи для підтримки та допомоги.

Підсумок та обговорення: відгуки та враження студентів від практичного заняття.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Вирішення практичних завдань «Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками»

Основна мета: навчити студентів застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки дезадаптованих дітей та підлітків, розвинути навички впливу на їхній розвиток та відновлення адаптації, сприяючи їхньому позитивному самовизначенню.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям дезадаптації: пояснити важливість та сутність роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками.

2. Аналіз причин дезадаптації: вивчити основні фактори, які викликають дезадаптацію у дітей та підлітків.

3. Розвиток навичок соціальної компетентності: навчити студентів використовувати технології, спрямовані на розвиток соціальних навичок та компетентності у дезадаптованих дітей та підлітків.

4. Психологічна підтримка та консультування: розглянути підходи до надання психологічної підтримки та консультування дезадаптованим дітям та підліткам.

5. Робота з родинами: вивчити технології спільної роботи з родинами дезадаптованих дітей для підтримки та реінтеграції.

6. Розвиток позитивного самовизначення: навчити студентів застосовувати підходи до розвитку позитивного самовизначення у дезадаптованих дітей та підлітків.

7. Практичні сценарії та вправи: запровадити практичні сценарії та вправи, де студенти будуть вирішувати реальні ситуації з дезадаптованими дітьми та підлітками.

8. Обговорення результатів: провести рефлексію щодо здійснених вправ та обговорити їхні результати.

9. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час вирішення практичних завдань; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості роботи з дезадаптованими дітьми

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Назвіть основні характеристики стану соціальної дезадаптації людини.

2. У чому полягають причини соціальної дезадаптації? Назвіть чинники, що можуть призвести до стану соціальної дезадаптації людини.

3. Охарактеризуйте чинники соціальної дезадаптації безпритульної дитини, людини, яка перенесла важке захворювання і тривалий час була прикута до ліжка.

4. Назвіть можливі наслідки стану соціальної дезадаптації для людини.

5. Охарактеризуйте можливі наслідки стану соціальної дезадаптації безпритульної дитини, людини, яка перенесла тяжке захворювання і тривалий час була прикута до ліжка.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Визначить критерії ефективності соціальної реабілітації безпритульної дитини, людини, яка перенесла тяжке захворювання і тривалий час була прикута до ліжка.

Результати представити в формі презентації на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Семінар практикум «Технології соціальної роботи з молоддю»

Основна мета: навчити студентів застосовувати технології соціальної роботи для підтримки та розвитку молоді, розвинути навички співпраці з молоддю, формування позитивних змін та здійснення ефективних програм інтеграції.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з особливостями роботи з молоддю: пояснити важливість та роль соціальної роботи з молоддю в сучасному суспільстві.

2. Визначення потреб молоді та ресурсів: навчити студентів аналізувати потреби молоді та ресурси для підтримки їхнього розвитку.

3. Розвиток навичок самодіяльності та самовизначення: вивчити підходи до розвитку самодіяльності, самовизначення та планування молоді.

4. Підтримка у навчанні та професійному розвитку: навчити студентів застосовувати технології для підтримки молоді у навчанні та професійному розвитку.

5. Соціальна адаптація та психологічна підтримка: розглянути підходи до соціальної адаптації та надання психологічної підтримки молоді.

6. Створення програм та проєктів: навчити студентів розробляти програми та проєкти для молоді з різних сфер.

7. Взаємодія з молоддю: вивчити навички ефективної взаємодії з молоддю, враховуючи їхні потреби та інтереси.

8. Практичні сценарії та вправи: запровадити практичні сценарії та вправи, де студенти будуть вирішувати реальні ситуації з молоддю.

9. Обговорення результатів та рефлексія: провести обговорення результатів практичних вправ та здійснити рефлексію щодо їхнього впливу.

10. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час вирішення практичних завдань; спонукати студентів до рефлексії щодо важливості роботи з молоддю та її впливу на суспільство та майбутнє.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Розкрийте засади державної молодіжної політики.

2. Які основні завдання вирішують центри соціальних служб для молоді?

3. У чому полягає сутність дефіцитної моделі соціальної роботи з молоддю?

4. Визначить основні підходи до роботи з молоддю.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

1. На основі запропонованої технології роботи з молоддю визначить основні напрями регіональної молодіжної політики (Комплексна програма «Біла Церква молода»).

2. За зразком проаналізованої програми розробіть програму молодіжної політики Одеського регіону.

Результати доповіді на практичному занятті

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Круглий стіл «Технології соціальної роботи з інвалідами»

Основна мета: навчити студентів аналізувати, розуміти та застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для забезпечення включення, підтримки та розвитку якісного життя інвалідів, розвинути навички взаємодії та співпраці з даною категорією осіб.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з концепцією інклюзивної роботи: пояснити важливість та сутність роботи з інвалідами, спрямованої на їхнє включення та підтримку.

2. Поняття та види інвалідності: детально розглянути різні види інвалідності та їх вплив на потреби та ресурси людей.

3. Визначення потреб та можливостей інвалідів: навчити студентів аналізувати потреби та ресурси інвалідів для відповідного планування дій.

4. Технології підтримки та реабілітації: розглянути технології, які сприяють підтримці, реабілітації та розвитку інвалідів.

5. Права та законодавство: вивчити права та законодавство, які регулюють соціальний захист та підтримку інвалідів.

6. Співпраця з інвалідами та їхніми родинами: навчити студентів взаємодіяти з інвалідами та їхніми родинами для спільної роботи.

7. Соціальна інтеграція та розвиток: вивчити технології, спрямовані на соціальну інтеграцію та розвиток інвалідів.

8. Досвід та кейси: запровадити обговорення досвіду роботи з інвалідами та розгляд реальних кейсів.

9. Взаємодія та обговорення: провести круглий стіл, де студенти будуть активно обговорювати та ділитися своїми думками та враженнями.

10. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час круглого столу; закріпити важливість роботи з інвалідами та розкрити можливості соціальної роботи для покращення їхнього життя та інклюзії у суспільство.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

Групова дискусія про головні виклики та труднощі, з якими стикаються соціальні працівники, працюючи з інвалідами.

- Що я знаю про інвалідність?
 - Які емоції, почуття я відчуваю, коли обговорюю цю тему?
 - Які мої актуальні і потенційні ресурси для соціальної роботи з інвалідами?
 - Хто така людина з обмеженими можливостями?
 - Що таке інвалідність?
 - Які проблеми можуть виникнути у людини з інвалідністю і чому?
 - Як вирішує свої проблеми людина з обмеженими можливостями?
 - Як вирішує проблеми людини з обмеженими можливостями фахівець із соціальної роботи?
 - Які можливості соціальної роботи у вирішенні цих проблем?
 - Які перспективи обговорення цієї проблеми?
 - Як змінювалося ставлення до інвалідів в цсторії?
 - Поясніть терміни «деінституалізація», «гідність ризику».
2. Як визначається інвалідність в законодавстві України?
3. Проаналізуйте визначення інвалідності, запропоновані Всесвітньою організацією охорони здоров'я. У чому важливість цього визначення для соціальної роботи?
4. У чому відмінності медичної та соціальної моделей інвалідності?
5. Охарактеризуйте динаміку інвалідності за останні 10 років.
6. У чому особливість обліку інвалідності в Україні?
7. У чому основні причини зростання інвалідності в світі?
8. Що таке «попередження інвалідності»?

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: індивідуальна робота.

1. Напишіть есе на тему «Мій особистий досвід і ставлення до інвалідності».

2. Наведіть приклади з вітчизняної та зарубіжної літератури, сучасних вітчизняних та зарубіжних кінофільмів, інших художніх творів, фотоілюстрацій, де малюється образ інваліда. Які характерні риси цих образів?

3. Наведіть приклади стереотипів, сучасних «міфів» про інвалідність. Підготуйте презентацію виконаної роботи. Результати представити на практичному занятті під час проведення круглого столу.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

Кейс-стаді «Технології соціальної роботи в пенітенціарній системі»

Основна мета: навчити студентів застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки та реабілітації осіб, що перебувають у пенітенціарних установах, розвивати навички адаптації та соціальної реінтеграції в їхнє подальше життя.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з основами пенітенціарної системи: висвітлити основні принципи та структуру пенітенціарної системи, звернувши увагу на важливість соціальної роботи у цьому контексті.

2. Вивчення особливостей клієнтів у пенітенціарних установах: дослідити особливості потреб, проблем та ресурсів осіб, що перебувають у пенітенціарних установах.

3. Розробка програм відновлення та реабілітації: навчити студентів створювати програми та стратегії для підтримки відновлення та реабілітації внутрішньо ув'язнених.

4. Технології психосоціальної підтримки: розглянути різні технології психосоціальної підтримки в умовах обмеження свободи.

5. Соціальна адаптація після виходу: вивчити методи та підходи до підготовки внутрішньо ув'язнених до соціальної адаптації після виходу з установи.

6. Робота зі спільнотою та родинами: розглянути ролі та можливості родини та спільноти у підтримці та реабілітації внутрішньо ув'язнених.

7. Вирішення кейсів: практична робота з вирішення реальних кейсів, де студенти будуть застосовувати здобуті знання та навички.

8. Групова дискусія та обговорення: провести групову дискусію щодо результатів вирішення кейсів та спільних висновків.

9. Рефлексія та висновки: закріпити набуті навички та знання через рефлексію заняття, спонукати студентів до розуміння важливості соціальної роботи у пенітенціарній системі та її позитивного впливу на внутрішньо ув'язнених.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Які основні соціальні проблеми та виклики, з якими стикаються інтерни під час перебування у пенітенціарних установах та після звільнення?

2. Які принципи та цінності мають бути дотримані при роботі соціального працівника з інтернами, аби сприяти їх реабілітації та реінтеграції?

3. Які методи та підходи соціальної роботи можна використовувати для оцінки потреб та ресурсів інтернів для підготовки до виходу на волю?

4. Яким чином можна сприяти розвитку навичок інтернів, які допоможуть їм успішно адаптуватися у суспільстві після виходу з в'язниці?

5. Які можливості для співпраці з іншими фахівцями (психологами, юристами тощо) можуть бути використані для досягнення кращих результатів у роботі з інтернами?

6. Як забезпечити підтримку засуджених у формі психосоціальної консультації під час планування їх майбутньої діяльності після звільнення?

7. Які можливості та обмеження використання групових методів роботи з засудженими в пенітенціарних установах для спільного навчання та підтримки?

8. Як можна визначити ефективність та результативність соціальної роботи з інтернами під час їхньої реінтеграції?

1. Як важливо враховувати етичні аспекти та конфіденційність при роботі з засудженими, особливо під час вирішення їхніх особистих проблем?

2. Які виклики можуть виникнути в роботі соціального працівника з засудженими через їхні особливості та попередній досвід, і як їх подолати?

II. Вирішення ситуацій з соціальної роботи в пенітенціарних установах.

III. Розкрити особливості пробації в Україні, її види та переваги.

Картки з кейсами з теми соціальної роботи в пенітенціарних установах.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

1. Розробити програму соціальної терапії з засудженими в місцях позбавлення волі.

2. Скласти схему наглядно-контрольної діяльності фахівця із соціальної роботи за особою яка повернулася з місць позбавлення волі.

Термін виконання: на практичному занятті.

Консультування «Технологія соціальної роботи з дітьми груп ризику»

Основна мета: Навчити студентів використовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки та захисту дітей, які належать до груп ризику, розвивати навички ефективного консультування та співпраці з даною категорією клієнтів.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з поняттям «діти груп ризику»: висвітлити основні характеристики та фактори, що призводять до включення дітей до груп ризику.

2. Визначення основних проблем та потреб дітей груп ризику: навчити студентів аналізувати проблеми та потреби дітей, які потребують особливої підтримки.

3. Розробка індивідуальних планів підтримки: вивчити технології розробки індивідуальних планів допомоги та підтримки для дітей груп ризику.

4. Техніки консультування та взаємодії з дітьми: дослідити техніки ефективного консультування та взаємодії з дітьми для розкриття їхніх потреб та емоцій.

5. Взаємодія з родинами та оточенням: розглянути ролі та можливості родини, школи, спільноти у підтримці дітей груп ризику.

6. Захист прав та інтересів дітей: вивчити механізми захисту прав та інтересів дітей, які потребують особливої уваги.

7. Вирішення ситуаційних кейсів: запровадити вирішення реальних кейсів для застосування здобутих знань та навичок.

8. Підготовка до консультування: навчити студентів планувати та підготовлюватися до консультування з дітьми груп ризику.

9. Практичне консультування: провести імітацію консультацій з дітьми груп ризику, використовуючи набуті техніки та навички.

10. Обговорення результатів та рефлексія: провести обговорення результатів консультацій та здійснити рефлексію щодо їхнього впливу та ефективності.

11. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час консультування дітей груп ризику; закріпити важливість соціальної роботи з даною категорією клієнтів та її вплив на подальший розвиток дітей та суспільства.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

1. Коли говорять про дітей групи ризику, мається на увазі, що вони знаходяться під впливом деяких небажаних чинників, які можуть спрацювати або не спрацювати. При цьому мова фактично йде про два аспекти. Які?

2. Що таке соціально-педагогічна підтримка?

3. Охарактеризуйте етапи соціально-педагогічної підтримки.

4. Визначте, які права особистості і сім'ї повинні захищатися в процесі реалізації соціально-педагогічних технологій.

5. Встановіть відміну тактик соціально-педагогічної підтримки: «сприяння» і «взаємодії». Наведіть приклади.

6. Яким чином фактори ризику впливають на процес соціалізації особистості?

7. Який вплив факторів ризику на процес соціалізації сім'ї?

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

Розподіл студентів на отримання карток з консультативними ситуаціями.

1. Проаналізуйте запропоновану ситуацію. Яка роль соціального працівника та можливі шляхи його взаємодії з клієнтом

2. Організуйте (по парам) індивідуальне спілкування з передбачуваним клієнтом (на вибір). Проаналізуйте результати спілкування: чи вдалося

реалізувати функції «відкриття» на спілкування, «співучасть» в спілкуванні, «піднесення» в спілкуванні; який був рівень спілкування; які властивості і засоби вербального і невербального спілкування ви використовували; наскільки швидко і ефективно був встановлений контакт з клієнтом.

3. Розробіть план проведення акції допомоги дітям: «Друге життя книзі», «подаруй іграшку дитині », «Декада добрих справ» та інші акції милосердя.

4. Розробіть пам'ятку «Якщо дитина потрапила в біду».

Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: на практичному занятті.

Майстер-клас «Технологія соціальної роботи з «дітьми вулиці»»

Основна мета: Навчити студентів застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки, захисту та реабілітації дітей, які знаходяться в складних життєвих обставинах та перебувають на вулицях, розвивати навички ефективного спілкування та взаємодії з цією категорією клієнтів.

Конкретні завдання:

1. Ознайомлення з проблемою «дітей вулиці»: висвітлити характеристики та особливості дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах та проживають на вулицях.

2. Визначення потреб та ресурсів дітей вулиці: навчити студентів аналізувати потреби та ресурси дітей вулиці для розробки ефективних підходів до роботи з ними.

3. Розробка індивідуальних планів підтримки та реабілітації: вивчити технології розробки індивідуальних планів підтримки та реабілітації для дітей вулиці.

4. Техніки спілкування та взаємодії: дослідити техніки ефективного спілкування та взаємодії з дітьми вулиці для побудови довірливих стосунків.

5. Взаємодія з родинами та спільнотою: розглянути можливості співпраці з родинами та спільнотою для підтримки дітей вулиці.

6. Захист прав та інтересів дітей: вивчити механізми захисту прав та інтересів дітей вулиці в умовах складних умов життя.

7. Практичний майстер-клас: провести практичний майстер-клас з розробки та використання інноваційних технологій соціальної роботи з дітьми вулиці.

8. Вирішення кейсів: застосування отриманих знань та навичок для вирішення реальних ситуаційних кейсів.

9. Обговорення результатів та рефлексія: провести обговорення результатів майстер-класу та здійснити рефлексію ефективності технологій.

10. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час майстер-класу.

Форма організації на занятті: участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Написання програми роботи з «дітьми вулиці»

Написання програм передбачає: наявність заняття, що цікавить саме цю групу дітей (за наступними напрямками):

- участь вуличних дітей в тренінгу, проведеному службою профілактики наркозалежності спільно з фінськими фахівцями;
- заняття вуличних дітей верховою їздою (клуб «Сонячний острів»);
- участь вуличних дітей в природоохоронних акціях, наприклад в «ялинкової кампанії»;
- заняття вуличних дівчаток-підлітків в танцювальній студії;
- участь вуличних дітей в туристичних походах, в тому числі тривалих.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: робота в малих групах.

1. Визначте узагальнений показник соціального благополуччя дитини за методикою «Матриця соціального благополуччя дитини» (Дементьєва І. Робота школи з дітьми групи ризику. *Виховання школярів*. 2002. №7. С. 21-28).

2. Розробіть конкретні рекомендації і програму допомоги «дітям вулиці».

3. Сплануйте рейд з виявлення та влаштування бездоглядних та безпритульних за участю запрошених фахівців.

4. Визначте напрямки профілактичної роботи з девіантними підлітками в мікрорайоні (організація роботи на вулиці, залучення клубів, секцій).

Підготуйтеся до проведення майстер-класу з вуличної соціальної роботи. Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: до наступного практичного заняття.

Вирішення практичних завдань «Технологія соціальної з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах»

Основна мета: Навчити студентів застосовувати спеціалізовані технології соціальної роботи для підтримки та захисту дітей, які опинилися в екстремальних умовах (наприклад, внаслідок війни, катастрофи, зсуву тощо), розвивати навички ефективного взаємодії та реагування в кризових ситуаціях.

Конкретні завдання:

1. Розуміння поняття «діти в екстремальних умовах»: визначити характеристики та особливості дітей, які опинилися в екстремальних ситуаціях.

2. Аналіз потреб та ризиків дітей в екстремальних умовах: вивчити методи аналізу потреб та ризиків для розробки ефективних стратегій роботи з дітьми в екстремальних умовах.

3. Технології кризової підтримки та реагування: ознайомити з технологіями кризової підтримки та реагування для надання допомоги дітям в критичних ситуаціях.

4. Взаємодія з іншими службами та організаціями: розглянути можливості співпраці з іншими службами та організаціями для комплексної підтримки дітей в екстремальних умовах.

5. Планування та координація допомоги: навчити студентів розробляти плани допомоги та координації ресурсів для дітей в екстремальних ситуаціях.

6. Вирішення практичних кейсів: застосування отриманих знань та навичок для вирішення реальних ситуаційних кейсів.

7. Стратегії самозахисту та власної доброти: ознайомити студентів із стратегіями самозахисту та підтримки власного фізичного та психологічного стану при роботі з дітьми в екстремальних умовах.

8. Обговорення результатів та рефлексія: провести обговорення результатів вирішення кейсів та здійснити рефлексію щодо побудови взаємодії з дітьми в екстремальних умовах.

9. Висновки та рефлексія: підсумувати набуті навички та знання під час вирішення практичних завдань; закріпити важливість технологій соціальної роботи при роботі з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах, для підтримки та відновлення їхнього добробуту та психологічного комфорту.

Форма організації на занятті: *участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:*

Використовуючи матеріали навчального посібника Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. Київ, 2012. 275 с.

Проаналізуйте наступні питання:

- Криза «зустрічі зі старістю» та особливості психосоціальної підтримки людей похилого віку.

- Психосоціальна допомога при переживанні втрати (смерті) близької людини.

- «Кризи здоров'я» та психосоціальна допомога жінкам із діагнозом «рак молочної залози».

- Психосоціальна допомога жінкам, які перебувають у місцях позбавлення волі.

- Психосоціальна допомога дітям, які пережили насильство у сім'ї.

- Психосоціальна допомога дітям трудових мігрантів (криза значущих відносин).

- Психосоціальна допомога дитині, котра переживає ситуацію розлучення батьків.

- Психосоціальна допомога підліткам із суїцидальною поведінкою.

Обов'язкове практичне завдання:

Завдання: індивідуальна робота.

1. Проведіть діагностику власного психічного стану за методиками:

- методика оцінки нервово-психічної стійкості «Прогноз»,

- опитувальник адаптивності до стресу «АС» (Розов В.І.),

- методика «Захисні стилі поведінки» LSI Келермана-Плутчика (Мирошник Є.В., Веселков А.Ф.),

- методика дослідження синдрому емоційного вигорання (Бойко В.В.),

- методика «Копінг-поведінка в стресових ситуаціях» Ендлера-Паркера (Крюкова Т.Л.). Висновки з протоколами дослідження оформіть письмово в окремому зошиті.

2. Вирішення соціальної ситуації: а) *Одного разу потрапивши в автомобільну катастрофу, працівник ДКВС не може знову сісти за кермо.*

- Який метод психотерапії посттравматичних стресових розладів потрібно використати? Відповідь обґрунтуйте.

б). Працівник ДПтСУ розповів, що не відчуває задоволення від життя «все навкруги чорне» і замислюється над тим, як йому жити. Виявлено депресивний стан, після перебування у заручниках.

- Який метод психотерапії посттравматичних стресових розладів потрібно використати? Відповідь обґрунтуйте.

3. Опишіть власне розуміння афоризмів:

- «Той, хто не відчуває болю, рідко вірить в те, що він існує» (Семюел Джонсон, англійський письменник, лексикограф);

- «Сама впевненість в силах приховує в собі силу» (Боуві).

4. Проведіть діагностику власного психічного стану за методиками:

- методика оцінки нервово-психічної стійкості «Прогноз»,

- опитувальник адаптивності до стресу «АС» (Розов В.І.),

- методика «Захисні стилі поведінки» LSI Келермана-Плутчика (Мирошник Є.В., Веселков А.Ф.),

- методика дослідження синдрому емоційного вигорання (Бойко В.В.),

- методика «Копінг-поведінка в стресових ситуаціях» Ендлера-Паркера (Крюкова Т.Л.).

- Висновки з протоколів діагностування власного психічного стану оформіть письмово у формі соціального діагнозу.

Результати представити на практичному занятті.

Термін виконання: до та на практичному занятті.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – це вид індивідуальної роботи, яка не є аудиторним навантаженням та виконується у позанавчальний час. Проте самостійну роботу не слід розуміти як домашню.

Самостійна робота є обов'язковою та підзвітною частиною навчального процесу (обов'язкова для всіх студентів, вимагає звіту).

Самостійна робота є нормованою діяльністю (вимагає оцінки, обмежена у часі).

Самостійна робота виконується студентом самостійно та в основному – індивідуально.

Самостійна робота може мати пізнавальний характер, а також розвиваючий, практико-орієнтований або навчально-дослідницький характер.

Творча складова – невід'ємна частина самостійної роботи (варіативність у виборі та виконання завдання).

Принципи організації самостійної роботи студентів в рамках будь-якої дисципліни:

1. *самостійність* – розвиток пізнавальної самостійності студентів;
2. *нормованість* – встановлений мінімальний обсяг, обов'язковий для кожного студента;
3. *інформованість* студентів про цілі та завдання, терміни виконання, форми контролю та самоконтролю, трудомісткості самостійної роботи;
4. *варіативність* – можливість вибору змісту та рівня завдання залежно від особистих переваг;
5. *креативність*.

Ознаками (критерії оцінки) самостійної роботи студента:

- виконання самостійної роботи особисто студентом або самостійна частина колективної роботи;
- закінчена розробка (закінчений етап розробки), в якій розкриваються та аналізуються актуальні проблеми з певної теми та її окремих аспектів, (актуальні проблеми навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи», та відповідної сфери практичної діяльності);
- демонстрація достатньої компетентності автора в питаннях, що розкриваються;
- має навчальну, наукову та/або практичну спрямованість та значимість (якщо це навчально-дослідницька робота);
- містить певні елементи новизни (якщо це є науково-дослідна робота).

Структура навчальної діяльності студента при виконанні самостійної роботи:

- осмислення мети;
- оцінка термінів навчальної діяльності;
- оволодіння методами діяльності;

- самоосвіта, самовиховання та самоконтроль;
- виявлення відхилень від мети, уточнення плану, коригування структури діяльності.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1.	Роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери	5	<i>Індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань, залік, екзамен</i>
2.	Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій	5	
3.	Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи	5	
4.	Технологія соціальної експертизи	5	
5.	Підготовка до практичної реалізації соціальних технологій	5	
6.	Технологія реалізації «робочого столу» соціального працівника	5	
7.	Технологія планування соціальної роботи	5	
8.	Технології проектування в соціальної роботи	5	
9.	Технології соціального передбачення	5	
10.	Технології соціальної профілактики та адаптації	5	
11.	Технології соціальної реабілітації та терапії	5	
12.	Технології групової роботи	5	
13.	Технології консультування та посередництва	5	
14.	Технології зв'язку з громадськістю	5	
15.	Соціологічні технології в соціальній роботі	9	
16.	Соціально-педагогічні технології в соціальній роботі	9	
17.	Психологічні технології в соціальній роботі	9	
18.	Технології соціального захисту населення	9	
19.	Технології соціальної роботи з сім'єю	9	
20.	Технології соціальної роботи з жінками	9	
21.	Технології соціальної роботи з людьми літнього та старого віку	9	
22.	Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками	9	

23.	Технології соціальної роботи з молоддю	8	
24.	Технології соціальної роботи з інвалідами	8	
25.	Технології соціальної роботи в пенітенціарній системі	8	
26.	Технологія соціальної роботи з дітьми груп ризику	8	
27.	Технологія соціальної роботи з «дітьми вулиці»	8	
28.	Технологія соціальної роботи з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах	8	
Всього годин:		220	

Самостійна робота студентів виконується у трьох видах:

I. Самостійна репродуктивна робота

2. Роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери
3. Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій
4. Соціологічні технології в соціальній роботі
5. Соціально-педагогічні технології в соціальній роботі
6. Психологічні технології в соціальній роботі

Форми виконання: самостійне прочитання, перегляд, конспектування навчальної літератури, прослуховування лекцій, магнітофонних записів, заучування, переказ, запам'ятовування, повторення навчального матеріалу, складання словника термінів, складання кросвордів та ін.

II. Пізнавально-пошукова самостійна робота

1. Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи
2. Технологія соціальної експертизи
3. Підготовка до практичної реалізації соціальних технологій
4. Технологія реалізації «робочого столу» соціального працівника
5. Технологія планування соціальної роботи
6. Технології проектування в соціальній роботі
7. Технології соціального передбачення
8. Технології соціальної профілактики та адаптації
9. Технології соціальної реабілітації та терапії
10. Технології групової роботи
11. Технології консультування та посередництва
12. Технології зв'язку з громадськістю
13. Технології соціального захисту населення

Форми виконання: Підготовка повідомлень, доповідей, виступів на семінарських та практичних заняттях, підбір літератури з навчальної проблеми, написання контрольної, курсової роботи та ін.

III. Творча самостійна робота

1. Технології соціального захисту населення

2. Технології соціальної роботи з сім'єю
3. Технології соціальної роботи з жінками
4. Технології соціальної роботи з людьми літнього та старого віку
5. Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками
6. Технології соціальної роботи з молоддю
7. Технології соціальної роботи з інвалідами
8. Технології соціальної роботи в пенітенціарній системі
9. Технологія соціальної роботи з дітьми груп ризику
10. Технологія соціальної роботи з «дітьми вулиці»
11. Технологія соціальної роботи з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах

Форми виконання: написання рефератів, наукових статей, участь у науково-дослідній роботі, підготовка наукової роботи, виконання спеціальних творчих завдань: есе, презентація, побудова моделі, розробка програми тощо.

РОЗДІЛ 3

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» – це вид навчально-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – навчально-психологічного дослідження у вигляді есе, презентації, реферату тощо: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Виконання індивідуально-дослідних завдань з навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» спрямована на поглиблення теоретичних знань і набуття вмінь дослідницької роботи, передбачає виконання завдань, спрямованих на розвиток самостійності та ініціативності, пошук та опрацювання рекомендованої літератури, підготовку рефератів і наукових доповідей, проведення наукових досліджень, а також індивідуальних завдань у рамках підготовки до участі в конференціях та олімпіадах.

Оскільки індивідуально-дослідна робота – це набір завдань, що мають за мету закріплення навичок роботи із теоретичним матеріалом, використання здобутих знань у практичній діяльності, завдання самостійної дослідницької діяльності з навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» зосереджено за напрямками: словникова робота, робота з першоджерелами, складання структурно-логічних схем лекцій, підготовка мультимедійних презентацій тощо. Передбачається, що виконання цих завдань відображається у вигляді написання окремої індивідуально-дослідної роботи, за яку, згідно зі шкалою оцінювання нараховуються бали.

Словникова робота здійснюється на початку підготовки до вивчення теми та полягає у виписуванні в термінологічний словник основних понять теми з короткими поясненнями. Ця принципово важлива робота стосується

всіх студентів, оскільки для них значна кількість психологічних термінів є новою, а отже засвоєння знань вимагає чіткого усвідомлення змісту тієї чи іншої психологічної категорії.

Складання структурно-логічних схем лекцій є одним із напрямків засвоєння змісту теми через оптимізацію механізмів запам'ятовування. Малювання схем, діаграм, графіків, малюнків сприяє візуальному запам'ятовуванню опрацьованої теми. Доцільно це робити під час або після вивчення змісту теми. Осмислене запам'ятовування передбачає, перш за все, встановлення логічних послідовностей, розбивку матеріалу на частини і знаходження в ній «ключових фраз» або «опорних пунктів». Запам'ятовувати слід саме їх і використовувати як «віхи» – орієнтири. Використання логічних опор, асоціацій і мислене угруповання сприяє усвідомленню матеріалу лекції та його швидкому та тривалому запам'ятовуванню.

Конспектування першоджерел. Конспект – це стислий письмовий виклад найбільш істотного в змісті першоджерела, тобто добір найважливіших і найхарактерніших теоретичних положень і фактів. Робота з першоджерелами здійснюється з метою більш глибокого опанування змісту теми. Вона полягає у складанні конспекту глав, параграфів, розділів, наукових статей, що сприяє більш глибокому розумінню часткових проблем психології у зв'язку із темою, що вивчається. Також це допомагає розширенню особистісного і формуванню наукового світоглядів. Під час роботи можливо створення плану-конспекту, тематичного конспекту, текстуального та вільного конспектів.

При роботі з рекомендованою літературою бажано дотримуватись такої послідовності. Спочатку прочитати відповідний розділ підручника, знайти визначення основних понять, розібратися в їх структурі, у взаємозв'язках різних понять, а потім, коротко законспектувати матеріал, який висвітлював би зміст навчальної теми. За відсутності в рекомендованих підручниках відповіді на якесь питання, потрібно звернутися до наведеної додаткової літератури.

Написання рефератів в структурі НМК відноситься до роботи під час підготовки до семінарських занять, але за змістом – це самостійна навчальна діяльність студента. Навчальний реферат з технологій соціальної роботи – це самостійна творча робота студента, що засвідчує його знання психологічної літератури з цієї теми, розуміння основних підходів до вирішення наукової і практичної проблеми, а також відображає власні професійні погляди майбутнього педагога вищої школи і демонструє його вміння усвідомлювати психолого-педагогічні явища на основі теоретичних знань. Ця робота передбачає: вибір теми, опрацювання структури реферату, написання його плану, оформлення вступу, основної частини, висновків та додатків, складання бібліографії.

Методичні рекомендації щодо написання реферативних доповідей:

Підготовка реферативних повідомлень є формою самостійного навчання, яка виступає як чинник пошуку, систематизації, поглиблення знань,

формування практичних підходів у реалізації психолого-педагогічних завдань, створення передумов для розвитку умінь у роботі з літературними джерелами.

Вибір теми реферативного повідомлення здійснюється за власною ініціативою студента відповідно до досліджуваної проблематики конкретної теми або обирається серед тем з запропонованого переліку, визначеного викладачем.

Обравши тему, студент має розробити план реферативного повідомлення, який передбачає оптимальну структуру викладу матеріалу через такі основні компоненти:

- *титульна сторінка, зміст;*

- *вступна частина:* містить обґрунтування вибору теми, вказує напрямок її викладу, мету роботи;

- *основний розділ:* включає декілька пріоритетних проблем теми, їх загальну характеристику, особливості конкретних проявів, шляхи розв'язання, перспективи розвитку;

- *заклучна частина:* являє собою підведення підсумків по матеріалу, містить теоретичні висновки, пропозиції щодо поліпшення практичних напрямів використання теоретичної інформації.

Окремо наводиться *перелік* опрацьованих наукових джерел та використаної літератури (не менше 5-ти): чинних нормативних документів, монографій, посібників, підручників тощо.

Матеріал реферативного повідомлення має бути викладений цікаво, системно, цілеспрямовано, послідовно та логічно. Обсяг роботи складає 7-15 сторінок тексту.

Виступаючи з реферативним повідомленням, студент має продемонструвати вміння обґрунтовувати соціальне значення розглянутої проблеми, характеризувати її загальні риси, конкретні особливості, виявити причини, проаналізувати умови та динаміку розвитку, визначити шляхи розв'язання, зробити конкретні висновки. Поряд з цим, він повинен набувати навичок публічних виступів, опановувати прийоми роботи зі слухацькою аудиторією, відповідати на запитання, відстоювати власні переконання тощо.

В структурі одного змістового модуля дисципліни передбачена оцінка не більше одного реферату, написаного одним студентом. Реферати, написані та оформлені із порушенням зазначених вимог, не можуть бути позитивно оцінені викладачем.

Вимоги до розробки мультимедійних презентацій:

1. Назва теми презентації;
2. Основні поняття (не більше 3-х);
3. Основні тези;
4. Цікава інформація з теми (статистика, експерименти тощо);
5. Завдання на перевірку засвоєного матеріалу теми (запитання, тести, перевірочні завдання тощо);
6. Список літератури для самостійного вивчення (не більше 5 джерел);
7. ПІП автора презентації, номер групи.

Зазначення мети та завдань (10 балів):

0-1 бал: Мета і завдання технології не визначені або нечітко сформульовані.

2-3 бали: Мета і завдання визначені, але потребують уточнень.

4-5 балів: Мета і завдання чітко сформульовані, але можуть бути деталізовані.

6-7 балів: Мета і завдання визначені детально та відповідають потребам аудиторії.

8-9 балів: Мета і завдання визначені ідеально, з врахуванням всіх аспектів соціальної роботи.

10 балів: Мета і завдання є амбіційними, реалістичними та допомагають досягти високих результатів.

Процес реалізації (10 балів):

2-3 бали: Опис процесу реалізації є обмеженим та неадекватним.

4-5 балів: Процес реалізації описаний, але потребує доробок та уточнень. 6-7 балів: Процес реалізації організований та відповідає меті технології.

8-9 балів: Процес реалізації ідеально організований, логічний та систематичний.

10 балів: Процес реалізації є передовим та враховує всі можливі етапи та інструменти.

Використання інноваційних засобів та технологій (10 балів):

2-3 бали: Використання інноваційних засобів є обмеженим та неефективним.

4-5 балів: Використовуються інноваційні засоби, але потребують розвитку та удосконалення.

6-7 балів: Використовуються інноваційні та ефективні засоби та технології.

8-9 балів: Використовуються передові та передові інноваційні засоби та технології.

10 балів: Використовуються інноваційні рішення, що є передовими в галузі соціальної роботи.

Ефективність та результати (10 балів):

0-1 бал: Немає даних щодо ефективності або результатів.

2-3 бали: Відсутність даних про ефективність та результати, або вони негативні.

4-5 балів: Первинна оцінка ефективності та мінімальні результати.

6-7 балів: Є позитивні результати та деякі дані про поліпшення ситуації.

8-9 балів: Є переконливі дані щодо ефективності та відмінні результати.

10 балів: Технологія демонструє відмінну ефективність, підтверджену об'єктивними даними та високоцінними результатами.

Моніторинг та оновлення (10 балів):

0-1 бал: Відсутній план моніторингу та оновлення технології.

2-3 бали: Є загальний план моніторингу, але він не систематичний.

4-5 балів: Є план моніторингу та оновлення, але він може бути більш структурованим.

6-7 балів: План моніторингу є систематичним, але може бути доповнений.

8-9 балів: План моніторингу та оновлення є ефективним та системним.

10 балів: Технологія має інноваційну систему моніторингу та оновлення, що допомагає постійно покращувати якість та ефективність.

Інклюзивність та доступність (10 балів):

0-1 бал: Технологія не забезпечує інклюзивність та доступність для всіх груп користувачів.

2-3 бали: Інклюзивність та доступність обмежені або не належно враховуються.

4-5 балів: Є заходи для забезпечення інклюзивності та доступності, але можуть бути покращені.

6-7 балів: Технологія розроблена з урахуванням інклюзивності та доступності для різних користувачів.

8-9 балів: Технологія є ідеально інклюзивною та доступною для всіх користувачів.

10 балів: Технологія визнана як зразок інклюзивності та доступності.

Документація та навчальні матеріали (10 балів):

0-1 бал: Відсутність документації та навчальних матеріалів.

2-3 бали: Є обмежена документація та навчальні матеріали.

4-5 балів: Є базові навчальні матеріали та опис технології.

8-9 балів: Документація та навчальні матеріали є структурованими та детальними.

10 балів: Документація та навчальні матеріали є передовими та високоякісними.

Загальний бал за цими критеріями може визначити оцінку розробки технології соціальної роботи на 10 балів. Ці критерії допоможуть забезпечити високу якість та ефективність технології, спрямованої на досягнення певних цілей та завдань у сфері соціальної роботи.

Ось перелік назв деяких технологій соціальної роботи:

1. **Технологія кейс-менеджменту:** Використовується для індивідуального планування та обслуговування клієнтів, зокрема у випадках кризових ситуацій або складних життєвих обставин.

2. **Технологія групової роботи:** Включає роботу з групами клієнтів для підтримки, навчання та спільного вирішення проблем.

3. **Технологія когнітивно-поведінкової терапії:** Використовується для зміни негативних думок та поведінки клієнтів у випадках депресії, тривожності та інших психічних проблем.

4. **Технологія сімейної терапії:** Спрямована на роботу з сім'ями, щоб вирішити їхні конфлікти та покращити міжособистісні відносини.

5. **Технологія розвитку спільнот:** Спрямована на покращення якості життя в певних географічних спільнотах через мобілізацію ресурсів та співпрацю.

6. **Технологія роботи з дітьми:** Включає в себе методики роботи з дітьми та підлітками у важких життєвих ситуаціях та в сімейному контексті.

7. **Технологія соціально-правового захисту:** Спрямована на надання юридичної допомоги та захист прав клієнтів у складних правових ситуаціях.

8. **Технологія відновлення життєвого балансу:** Використовується для допомоги клієнтам відновити стабільність та баланс після кризових ситуацій.

9. **Технологія роботи з особами з обмеженими можливостями:** Спрямована на інклюзивну роботу та сприяння самостійності осіб з інвалідністю.

10. **Технологія медіації та конфліктології:** Використовується для вирішення конфліктів та спорів шляхом посередництва.

11. **Технологія дистанційної соціальної роботи:** Включає в себе використання онлайн-засобів та технологій для надання послуг клієнтам на відстані.

12. **Технологія емпauerменту:** Спрямована на підтримку та навчання клієнтів самостійно вирішувати свої проблеми та приймати рішення.

Це лише декілька загальних прикладів технологій соціальної роботи, існує багато інших спеціалізованих методик і підходів, які можуть використовуватися в різних сферах соціальної роботи.

Індивідуальні завдання (на вибір студента: доповідь/есе)

№ з/п	Завдання	Кількість годин
		Денна форма
1.	Соціально-педагогічна платформа моєї майбутньої діяльності	
2.	Тезаурус основних понять технологій соціальної роботи (у вигляді таблиці)	

3.	Досвід реалізацій базових технологій соціальної роботи. Знайдіть (використовуючи журнали і джерела інтернет) існуючий в Україні або в Одеській області досвід розробки та реалізації технологій соціальної адаптації (будь-якого типу) і розгляньте їх переваги і недоліки	
4.	Характеристика Фонду соціального страхування України	
5.	План соціальної підтримки для сім'ї з особливими потребами	
6.	Дослідження ефективності програм підтримки сімейного функціонування	
7.	Імплементативний план соціальної інтервенції для дітей групи соціального ризику	
8.	Індивідуальний план соціалізації дитини, що знаходиться в екстремальних умовах	
9.	Законодавчий та інституційний фреймворк соціального захисту в Україні або регіоні, основні програми та ініціативи, спрямовані на покращення соціального благополуччя населення.	
10.	Індивідуальний план підтримки жінок групи соціального ризику	
11.	Інтервенційна стратегія та програма соціальної підтримки молоді в певному соціальному контексті	
12.	Індивідуальний план реабілітації людини з обмеженими можливостями	
13.	Програма вдосконалення соціальної роботи з дітьми вулиці: аналіз потреб, вплив технологій та ефективність програм	
14.	Програма соціальної інтеграції людини, яка знаходиться в складних життєвих обставинах	
Всього годин:		20

РОЗДІЛ 4

КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есе тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

Для навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі екзаменів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі тестових завдань, відводиться 20 балів. Здобувач вищої освіти може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не аналюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.
1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.

11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання технологій соціальної роботи. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.
Добре (82-89 В)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач технологій соціальної роботи, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 С)	Здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Пояснює основні положення, дає правильні відповіді щодо розробки технологій соціальної роботи, методів роботи у сфері реалізації технологій соціальної роботи при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений

(60-63 E)	програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Знання щодо реалізації і розробки технологій соціальної роботи несистемні, фрагментарні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними труднощами; демонструє нестійкі навички розробки технологій соціальної роботи, але відсутнє глибоке розуміння логіки практичної реалізації технологій соціальної роботи.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Знання щодо реалізації і розробки технологій соціальної роботи несистемні, фрагментарні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними труднощами; демонструє нестійкі навички розробки технологій соціальної роботи, але відсутнє глибоке розуміння логіки практичної реалізації технологій соціальної роботи.
Не-задовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанувавши менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання екзамену.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю (6 семестр)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)		Індивідуальні завдання	Разом	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Теми	Бали	0-10	0-80	0-20	0-100
Змістовий модуль I.					
Тема 1.	0-5				
Тема 2	0-5				
Тема 3	0-5				
Тема 4	0-5				
Тема 5	0-6				
Тема 6	0-5				
Тема 7	0-5				
Тема 8	0-5				
Тема 9	0-5				

Тема 10	0-5					
Тема 11	0-5					
Тема 12	0-5					
Тема 13	0-5					
Тема 14	0-5					
Всього:	0-70					

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю (7 семестр)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)		Індивідуальні завдання	Разом	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Теми	Бали	0-10	0-80	0-20	0-100
Змістовий модуль I.					
Тема 1	0-12				
Тема 2	0-12				
Тема 3	0-12				
Тема 4	0-12				
Тема 5	0-11				
Тема 6	0-11				
Всього:	70				

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю (8 семестр)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)		Індивідуальні завдання	Разом	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума				
Теми	Бали	0-10	0-80	0-20	0-100				
Змістовий модуль I.									
Тема 7.	0-9								
Тема 8	0-9								
Тема 9	0-9								
Тема 10	0-9								
Тема 11	0-9								
Змістовий модуль II.									
Тема 12	0-9								
Тема 13	0-8								
Тема 14	0-8								
Всього:	0-70								

Шкала оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Тема: Роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери

1. Яка роль соціальної технологізації в оптимізації соціальної сфери і які переваги вона може надати для вдосконалення процесів соціальної роботи?
2. Що розуміється під терміном «соціальна технологізація» у контексті соціальної роботи?
3. Які головні аспекти соціальної сфери можуть бути оптимізовані за допомогою соціальної технологізації?
4. Назвіть декілька прикладів конкретних технологій, які застосовуються для оптимізації соціальної сфери.
5. Які переваги може надати впровадження інформаційних систем і баз даних для соціальних робітників?
6. Як соціальні мережі впливають на спосіб взаємодії між соціальними працівниками та клієнтами?
7. Які можуть бути етичні аспекти використання технологій у соціальній роботі?
8. Які виклики можуть виникнути під час впровадження нових технологій у соціальну сферу?
9. Які навички повинні бути у соціальних працівників для успішного використання технологій у своїй роботі?
10. Які можливості надає штучний інтелект для вдосконалення процесів соціальної роботи?
11. Як соціальна технологізація може сприяти підвищенню доступності та якості соціальних послуг?

Тема: Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій

1. Що ви розумієте під терміном «технологія соціальної роботи»?
2. Які головні мети та завдання технологій соціальної роботи?
3. Наведіть приклади конкретних технологій, що використовуються в галузі соціальної роботи.
4. Які можливості надають інформаційні системи та програмні додатки для соціальних працівників?
5. Як технології сприяють збільшенню ефективності взаємодії між соціальними працівниками та клієнтами?
6. Які переваги може мати використання мобільних додатків у соціальній роботі?
7. Які можуть бути обмеження або виклики впровадження технологій соціальної роботи?
8. Як технології можуть сприяти збору та аналізу даних для покращення процесів соціальної роботи?

9. Як важливо розуміння цифрової грамотності для соціальних працівників у контексті технологій соціальної роботи?

10. Як ви оцінюєте майбутні перспективи розвитку технологій соціальної роботи?

Тема: Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи

1. Що розуміється під терміном «соціальна діагностика» у контексті технологій соціальної роботи?

2. Які цілі ставлять перед собою соціальні працівники при проведенні соціальної діагностики?

3. Які основні етапи процесу соціальної діагностики застосовуються в технологіях соціальної роботи?

4. Які типи інформації зазвичай включають в соціальну діагностику?

5. Які ролі відіграють технології у полегшенні збору та аналізу даних для соціальної діагностики?

6. Наведіть приклади конкретних інструментів або програм, що використовуються для здійснення соціальної діагностики.

7. Як технології можуть допомогти в підвищенні точності та об'єктивності соціальної діагностики?

8. Які етичні аспекти слід враховувати при використанні технологій для соціальної діагностики?

9. Які переваги може надати використання штучного інтелекту для покращення процесів соціальної діагностики?

10. Які виклики можуть виникнути при впровадженні технологій у соціальну діагностику, і як їх можна подолати?

Тема: Технологія соціальної експертизи

1. Що означає поняття «технологія соціальної експертизи» у контексті соціальної роботи?

2. Які цілі ставлять перед собою соціальні працівники під час проведення соціальної експертизи?

3. Які ключові етапи зазвичай включають процес технології соціальної експертизи?

4. Які типи даних та інформації використовуються під час соціальної експертизи?

5. Наведіть приклади конкретних інструментів або методів, що застосовуються для здійснення технології соціальної експертизи.

6. Як технології можуть допомогти в оптимізації процесів збору та аналізу даних під час соціальної експертизи?

7. Які можливі переваги та обмеження використання технологій для соціальної експертизи?

8. Як важливо дотримання етичних принципів під час проведення соціальної експертизи з використанням технологій?

9. Які виклики можуть виникнути при впровадженні технологій у процес соціальної експертизи, і як їх можна подолати?

10. Які можливості надає використання аналітики даних та штучного інтелекту для покращення якості соціальної експертизи?

Тема: Підготовка до практичної реалізації соціальних технологій

1. Чому важлива підготовка до практичної реалізації соціальних технологій у роботі соціальних працівників?

2. Які основні кроки передбачає процес підготовки до впровадження соціальних технологій?

3. Які фактори слід враховувати при виборі конкретної соціальної технології для реалізації?

4. Які можливості надають тренінги та навчання для соціальних працівників перед впровадженням технологій?

5. Як важливо адаптувати соціальні технології до специфіки роботи з різними групами клієнтів?

6. Які етичні аспекти слід враховувати під час підготовки до практичної реалізації соціальних технологій?

7. Яким чином комунікація з колегами та клієнтами може сприяти успішній реалізації соціальних технологій?

8. Яким чином планування і ресурсне забезпечення може впливати на ефективність впровадження соціальних технологій?

9. Які можливі перешкоди можуть виникнути під час практичної реалізації соціальних технологій, і як їх можна подолати?

10. Які критерії успішності можна встановити для оцінки результатів впровадження соціальних технологій?

Тема: Технологія реалізації «робочого столу» соціального працівника

1. Що означає поняття «робочий стіл» соціального працівника у контексті технологій соціальної роботи?

2. Які основні функції та завдання «робочого столу» для соціальних працівників?

3. Які можливості надає цифровий робочий стіл для оптимізації роботи соціального працівника?

4. Які основні компоненти зазвичай включаються до складу технології «робочого столу»?

5. Наведіть приклади конкретних програм або платформ, які використовуються для створення «робочого столу» соціального працівника.

6. Які переваги може надати централізована система управління інформацією для соціального працівника?

7. Які можуть бути виклики або обмеження впровадження технології «робочого столу» у практичну роботу соціальних працівників?

8. Які можливості забезпечення безпеки даних слід враховувати при розробці та використанні робочого столу?

9. Як соціальні працівники можуть використовувати «робочий стіл» для полегшення комунікації та співпраці з іншими фахівцями?

10. Які практичні поради ви могли б надати соціальним працівникам щодо ефективного використання технології «робочого столу»?

Тема: Технологія планування соціальної роботи

1. Що розуміється під терміном «технологія планування соціальної роботи» у контексті соціальних технологій?

2. Які основні етапи включає процес планування соціальної роботи за допомогою технологій?

3. Які інструменти або програми можуть бути використані для ефективного планування соціальної роботи?

4. Як технології можуть сприяти встановленню конкретних цілей та завдань у процесі соціального планування?

5. Як можна використовувати технології для моніторингу та оцінки реалізації соціальних планів?

6. Наведіть приклади програм або платформ, які допомагають соціальним працівникам у плануванні роботи.

7. Які можливі переваги та обмеження використання технологій для планування соціальної роботи?

8. Які аспекти етики та конфіденційності слід враховувати при використанні технологій у процесі планування?

9. Яким чином технології можуть сприяти співпраці між соціальними працівниками та іншими фахівцями при плануванні?

10. Як важливо навчитися адаптувати технології до специфіки роботи та потреб клієнтів при плануванні соціальної роботи?

Тема: Технології проектування в соціальній роботі

1. Що розуміється під терміном «технології проектування в соціальній роботі»?

2. Які головні кроки включає процес проектування соціальних інтервенцій чи програм за допомогою технологій?

3. Які інструменти або методи можуть бути використані для розробки проектів в соціальній роботі?

4. Як технології можуть сприяти аналізу потреб цільової аудиторії перед стартом проекту?

5. Наведіть приклади програм або платформ, які допомагають соціальним працівникам у процесі проектування.

6. Як важливо визначити мети та вимірювані показники успішності проекту під час його розробки?

7. Як технології можуть полегшити процес планування та координації ресурсів для реалізації проектів?

8. Як можна використовувати технології для моніторингу та оцінки реалізації проектів у соціальній роботі?

9. Як важливо забезпечити залучення зацікавлених сторін до процесу проєктування за допомогою технологій?

10. Які можливості надає використання технологій для поширення результатів і вивчення найкращих практик у соціальній роботі?

Тема: Технології соціального передбачення

1. Що розуміється під терміном «технології соціального передбачення» у контексті соціальної роботи?

2. Які основні цілі та завдання технологій соціального передбачення?

3. Які інструменти або методи можуть бути використані для аналізу та передбачення соціальних тенденцій?

4. Як технології можуть сприяти виявленню потенційних ризиків та викликів у соціальній сфері?

5. Наведіть приклади програм або алгоритмів, які допомагають здійснювати соціальне передбачення.

6. Які можливості надає штучний інтелект для поліпшення процесу соціального передбачення?

7. Як важливо враховувати дані та джерела інформації при використанні технологій соціального передбачення?

8. Як можливо використовувати передбачення для покращення стратегічного планування у соціальній роботі?

9. Яким чином соціальні працівники можуть застосовувати результати передбачення для прийняття управлінських рішень?

10. Які можливі етичні аспекти слід враховувати при використанні технологій соціального передбачення?

Тема: Технології соціальної профілактики та адаптації

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної профілактики та адаптації» у контексті соціальної роботи?

2. Які головні цілі та завдання технологій соціальної профілактики?

3. Які можливі методи та підходи до соціальної профілактики та адаптації?

4. Як технології можуть допомогти виявленню ризикованих груп та ситуацій, які потребують профілактичної роботи?

5. Наведіть приклади програм або інструментів, які використовуються для соціальної профілактики та адаптації.

6. Які можливості надають інформаційні системи та бази даних для реалізації соціальної профілактики?

7. Як технології можуть сприяти підвищенню ефективності процесу адаптації осіб до нових умов?

8. Як важливо враховувати індивідуальні особливості та потреби при розробці планів соціальної профілактики та адаптації?

9. Яким чином можна забезпечити залучення спільноти та клієнтів до процесу соціальної профілактики?

10. Які можливості та виклики виникають при використанні технологій у соціальній профілактиці та адаптації?

Тема: Технології соціальної реабілітації та терапії

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної реабілітації та терапії» у контексті соціальної роботи?

2. Які головні цілі та завдання технологій соціальної реабілітації та терапії?

3. Які підходи та методи використовуються у соціальній реабілітації та терапії?

4. Як технології можуть сприяти поліпшенню фізичного, психічного та соціального стану осіб під час реабілітації та терапії?

5. Наведіть приклади програм або інструментів, що використовуються для соціальної реабілітації та терапії.

6. Як важливо враховувати індивідуальні потреби та можливості клієнтів при використанні технологій реабілітації та терапії?

7. Як технології можуть підвищити доступність та ефективність реабілітаційних та терапевтичних послуг?

8. Як можна використовувати віртуальну реальність або інші іммерсивні технології у соціальній реабілітації та терапії?

9. Яким чином технології можуть підтримувати моніторинг та оцінку результатів реабілітації та терапії?

10. Які можливості та виклики виникають при використанні технологій соціальної реабілітації та терапії?

Тема: Технології групової роботи

1. Що розуміється під терміном «технології групової роботи» у контексті соціальної роботи?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій групової роботи в соціальній роботі?

3. Які переваги може надати групова робота в порівнянні з індивідуальним підходом?

4. Які можливі методи та підходи до групової роботи в соціальній сфері?

5. Наведіть приклади програм або методик, які використовуються для групової роботи в соціальній роботі.

6. Яким чином можна забезпечити психологічну безпеку та довіру у груповому процесі?

7. Як технології можуть сприяти плануванню та організації групової роботи?

8. Як можна використовувати інтерактивні техніки та інструменти для стимулювання спілкування в групі?

9. Яким чином технології можуть підтримувати моніторинг та оцінку результатів групової роботи?

10. Які можливості та виклики виникають при використанні технологій групової роботи в соціальній практиці?

Тема: Технології консультування та посередництва

1. Що розуміється під терміном «технології консультування та посередництва» у контексті соціальної роботи?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій консультування та посередництва?

3. Які підходи та методи можуть бути використані в процесі соціального консультування?

4. Як технології можуть полегшити комунікацію між консультантом та клієнтом?

5. Наведіть приклади програм або платформ, які використовуються для соціального консультування та посередництва.

6. Яким чином технології можуть сприяти розробці індивідуальних планів дій для клієнтів?

7. Як важливо враховувати культурні та інші різноманітні аспекти при використанні технологій консультування?

8. Як можна використовувати відеоконференції або онлайн-платформи для ведення консультацій та посередництва?

9. Які можливості та виклики пов'язані з ефективним використанням технологій у процесі консультування?

10. Які навички та компетенції є важливими для соціальних працівників у використанні технологій консультування та посередництва?

Тема: Технології зв'язку з громадськістю

1. Що розуміється під терміном «технології зв'язку з громадськістю» у контексті соціальної роботи?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій зв'язку з громадськістю у соціальній роботі?

3. Як технології можуть полегшити взаємодію між соціальними працівниками та громадськістю?

4. Які інструменти та платформи можуть бути використані для ефективного зв'язку з громадськістю?

5. Наведіть приклади програм або соціальних медіа-каналів, які використовуються для спілкування з громадськістю.

6. Як технології можуть допомогти залученню громадськості до соціальних ініціатив та проектів?

7. Як важливо адаптувати способи комунікації до різних цільових аудиторій у громадськості?

8. Як можна використовувати онлайн-опитування та збір даних для зв'язку з громадськістю?

9. Які можливості та виклики пов'язані зі зв'язком з громадськістю через соціальні мережі?

10. Які навички та стратегії є важливими для успішного використання технологій зв'язку з громадськістю у соціальній роботі?

Тема: Соціологічні технології в соціальній роботі

1. Що розуміється під терміном «соціологічні технології в соціальній роботі»?

2. Які головні цілі та завдання використання соціологічних технологій у соціальній роботі?

3. Які методи та інструменти соціології можуть бути застосовані в соціальній роботі?

4. Як технології соціології можуть допомогти аналізу потреб та проблем у соціальній сфері?

5. Наведіть приклади досліджень або опитувань, які використовуються для збору даних у соціальній роботі.

6. Яким чином можна використовувати аналіз соціальних мереж та даних для зрозуміння потреб цільових груп?

7. Як важливо враховувати етичні аспекти при проведенні соціологічних досліджень у соціальній роботі?

8. Як можна використовувати результати соціологічних досліджень для формування політики та стратегій у соціальній сфері?

9. Які можливості та виклики пов'язані з використанням соціологічних технологій в соціальній роботі?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні соціологічних технологій?

Тема: Соціально-педагогічні технології в соціальній роботі

1. Що розуміється під терміном «соціально-педагогічні технології в соціальній роботі»?

2. Які головні цілі та завдання використання соціально-педагогічних технологій у соціальній роботі?

3. Які методи та інструменти соціально-педагогічної роботи можуть бути застосовані?

4. Як соціально-педагогічні технології допомагають виявляти та вирішувати проблеми у роботі з клієнтами?

5. Наведіть приклади програм або методик, які використовуються для соціально-педагогічної роботи.

6. Як важливо адаптувати підходи до навчання та взаємодії залежно від потреб та особливостей клієнтів?

7. Як можна використовувати ігрові методи та ситуативне навчання у соціально-педагогічній роботі?

8. Як технології можуть допомагати в розвитку навичок самостійності та соціальної адаптації у клієнтів?

9. Які можливості та виклики пов'язані з використанням технологій у соціально-педагогічній роботі?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні соціально-педагогічних технологій?

Тема: Психологічні технології в соціальній роботі

1. Що розуміється під терміном «психологічні технології в соціальній роботі»?

2. Які головні цілі та завдання використання психологічних технологій у соціальній роботі?

3. Які методи та інструменти психології можуть бути застосовані для підтримки клієнтів у соціальній роботі?

4. Як психологічні технології можуть допомагати клієнтам у подоланні стресу та емоційних труднощів?

5. Наведіть приклади психологічних інтервенцій або методик, які використовуються для підтримки клієнтів у соціальній роботі.

6. Як важливо розуміти психологічні особливості клієнтів та враховувати їх при взаємодії?

7. Як можна використовувати психологічні техніки для покращення комунікації між соціальним працівником та клієнтом?

8. Які можливості надає психологічна підтримка клієнтам у процесі праці з ними?

9. Як важливо враховувати етичні аспекти при використанні психологічних технологій у соціальній роботі?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні психологічних технологій?

Тема: Технології соціального захисту населення

1. Що розуміється під терміном «технології соціального захисту населення»?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціального захисту населення?

3. Які основні напрями діяльності соціального захисту, які можуть використовувати технології?

4. Як технології можуть сприяти виявленню та підтримці осіб зі специфічними потребами у соціальному захисті?

5. Наведіть приклади програм або інструментів, які використовуються для моніторингу та аналізу потреб населення.

6. Як технології можуть покращити ефективність видачі та адміністрування соціальних послуг?

7. Як важливо враховувати індивідуальні потреби та контекст при використанні технологій соціального захисту?

8. Як можна використовувати бази даних та інформаційні системи для організації соціального захисту населення?

9. Які можливості та виклики пов'язані з впровадженням електронних систем у сфері соціального захисту?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціального захисту населення?

Тема: Технології соціальної роботи з сім'єю

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи з сім'єю»?
2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з сім'єю?
3. Які методи та підходи можуть бути застосовані при роботі з сім'єю за допомогою технологій?
4. Як технології можуть підтримати взаємодію між соціальним працівником та сім'єю на віддаленій основі?
5. Наведіть приклади онлайн-платформ або програм, які використовуються для роботи з сім'єю у соціальній роботі.
6. Як можна використовувати відеодзвінки або онлайн-консультування для підтримки сімейних відносин?
7. Як важливо зберігати конфіденційність та етичні стандарти при використанні технологій у роботі з сім'єю?
8. Як технології можуть допомогти сім'ям у розробці планів дій та стратегій для вирішення проблем?
9. Які можливості та виклики пов'язані зі зв'язком з різними членами сім'ї через технології?
10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з сім'єю?

Тема: Технології соціальної роботи з жінками

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи з жінками»?
2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з жінками?
3. Які особливості та потреби жінок можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?
4. Як технології можуть сприяти підтримці жінок у складних життєвих ситуаціях, таких як насильство, материнство тощо?
5. Наведіть приклади онлайн-ресурсів, додатків або платформ, які надають підтримку жінкам у соціальній роботі.
6. Які можливості мають технології для популяризації жіночих прав та гендерної рівності?
7. Як важливо забезпечувати конфіденційність та безпеку даних жінок у роботі з ними за допомогою технологій?
8. Як можна використовувати онлайн-спільноти або форуми для забезпечення підтримки та обміну досвідом між жінками?
9. Як технології можуть допомогти жінкам у здобутті нових навичок та професійного розвитку?
10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з жінками?

Тема: Технології соціальної роботи з людьми літнього та старого віку

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи з людьми літнього та старого віку»?
2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з літніми та старшими людьми?
3. Які особливості та потреби цільової групи можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?
4. Як технології можуть підтримувати літніх та старших людей у збереженні активного та незалежного способу життя?
5. Наведіть приклади платформ або додатків, які спрямовані на підтримку літніх та старших людей у соціальній роботі.
6. Які можливості мають технології для забезпечення комунікації та взаємодії літніх та старших людей з соціальними працівниками та родиною?
7. Як важливо забезпечувати цифрову грамотність та доступність технологій для літніх та старших людей?
8. Як можна використовувати онлайн-курси, вебінари та інші онлайн-ресурси для навчання та розвитку літніх та старших людей?
9. Як технології можуть підтримувати літніх та старших людей у підтримці фізичного та психологічного здоров'я?
10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з літніми та старшими людьми?

Тема: Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками»?
2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з цільовою групою?
3. Які особливості та проблеми можуть виникнути при роботі з дезадаптованими дітьми та підлітками, і як технології можуть їм допомогти?
4. Які методи та інструменти можуть бути використані для підтримки дезадаптованих дітей та підлітків за допомогою технологій?
5. Наведіть приклади програм або додатків, які спрямовані на підтримку дезадаптованих дітей та підлітків у соціальній роботі.
6. Які можливості мають технології для стимулювання навчання, розвитку та самореалізації дезадаптованих дітей та підлітків?
7. Як важливо забезпечувати психологічну безпеку та конфіденційність даних при використанні технологій з цільовою групою?
8. Як можна використовувати онлайн-терапію, психологічні курси або віртуальні групи підтримки для роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками?

9. Які можливості та виклики пов'язані з використанням технологій у роботі з цільовою групою?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та підлітками?

Тема: Технології соціальної роботи з молоддю

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи з молоддю»?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з молоддю?

3. Які особливості та потреби молоді можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?

4. Як технології можуть підтримувати молодь у процесі навчання, самореалізації та професійного розвитку?

5. Наведіть приклади онлайн-платформ або програм, які сприяють підтримці молоді у соціальній роботі.

6. Які можливості мають технології для популяризації громадської участі, активізації молоді та її участі в суспільних ініціативах?

7. Як важливо забезпечувати цифрову грамотність та доступність технологій для різних груп молоді?

8. Як можна використовувати соціальні мережі та онлайн-канали для комунікації та підтримки молоді?

9. Які можливості та виклики пов'язані зі зв'язком зі знебезпеченою молоддю через технології?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з молоддю?

Тема: Технології соціальної роботи з інвалідами

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи з інвалідами»?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з інвалідами?

3. Які особливості та потреби людей з інвалідністю можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?

4. Як технології можуть сприяти інклюзивному навчанню та розвитку навичок для осіб з різними видами інвалідності?

5. Наведіть приклади технологій (додатків, адаптивних програм тощо), які допомагають особам з інвалідністю підвищити свою самостійність та якість життя.

6. Як технології можуть підтримувати інклюзивні заходи та діяльність для людей з різними видами інвалідності?

7. Як важливо забезпечувати доступність та врахування особливостей користувачів з інвалідністю при розробці та впровадженні технологій соціальної роботи?

8. Які можливості мають технології для підтримки комунікації та соціальної взаємодії осіб з інвалідністю?

9. Як технології можуть вплинути на включеність та рівноправні можливості для людей з інвалідністю?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з інвалідами?

Тема: Технології соціальної роботи в пенітенціарній системі

1. Що розуміється під терміном «технології соціальної роботи в пенітенціарній системі»?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи в пенітенціарних установах?

3. Які особливості та потреби осіб, що перебувають в пенітенціарних установах, можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?

4. Як технології можуть сприяти процесам реабілітації, навчання та розвитку навичок для осіб у пенітенціарних установах?

5. Наведіть приклади технологій (програм, відеокурсів, навчальних платформ тощо), які сприяють соціальній реабілітації та переосвіті осіб у пенітенціарних установах.

6. Як технології можуть допомогти зменшити рецидив вчинення правопорушень серед екс-в'язнів?

7. Як важливо забезпечувати цифрову грамотність та доступність технологій для осіб у пенітенціарних установах?

8. Як можна використовувати онлайн-терапію та психосоціальну підтримку для реабілітації та підготовки до повернення до суспільства?

9. Які можливості мають технології для підтримки зв'язку між в'язнями та їх родинами під час ув'язнення?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи в пенітенціарній системі?

Тема: Технологія роботи з дітьми груп ризику

1. Що розуміється під терміном «технологія роботи з дітьми груп ризику»?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з дітьми груп ризику?

3. Які особливості та потреби дітей груп ризику можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?

4. Як технології можуть сприяти процесу виявлення, попередження та реагування на ризики для дітей груп ризику?

5. Наведіть приклади технологій (програм, інтерактивних ігор, веб-ресурсів тощо), які допомагають у роботі з дітьми груп ризику.

6. Як технології можуть підтримувати психосоціальний розвиток, самореалізацію та навчання дітей груп ризику?

7. Як важливо забезпечувати цифрову безпеку та конфіденційність даних при використанні технологій з дітьми груп ризику?

8. Як можна використовувати технології для підтримки комунікації між дітьми груп ризику та соціальними працівниками?

9. Як технології можуть допомогти забезпечити доступ дітей груп ризику до освіти та розвитку?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з дітьми груп ризику?

Тема: Технологія соціальної роботи з «дітьми вулиці»

1. Що розуміється під терміном «технологія соціальної роботи з «дітьми вулиці»?»

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи з дітьми, які перебувають на вулиці?

3. Які особливості та потреби дітей, які живуть на вулиці, можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?

4. Як технології можуть сприяти виявленню, відновленню зв'язку та підтримці дітей, які опинилися на вулиці?

5. Наведіть приклади програм або ініціатив, які сприяють реінтеграції дітей з вулиці до суспільства за допомогою технологій.

6. Як технології можуть підтримувати психологічну підтримку, навчання та розвиток дітей, які перебувають на вулиці?

7. Як важливо забезпечувати цифрову грамотність та доступність технологій для дітей, які мають обмежений доступ до ресурсів?

8. Як можна використовувати мобільні додатки, соціальні мережі та інші онлайн-інструменти для взаємодії з «дітьми вулиці»?

9. Як технології можуть сприяти навчанню навичок самозахисту, основних навичок та самоорганізації для дітей, які перебувають на вулиці?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи з «дітьми вулиці»?

Тема: Технологія соціальної роботи з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах

1. Що розуміється під терміном «технологія соціальної роботи з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах»?

2. Які головні цілі та завдання використання технологій соціальної роботи в роботі з дітьми, які перебувають в екстремальних умовах?

3. Які особливості та потреби дітей, які знаходяться в екстремальних умовах (наприклад, в умовах конфлікту, біженців тощо), можуть бути враховані за допомогою технологій у соціальній роботі?

4. Як технології можуть сприяти включенню, психосоціальному розвитку та самореалізації дітей у важких життєвих обставинах?

5. Наведіть приклади технологій (відео-конференцій, вебінарів, інтерактивних платформ тощо), які сприяють навчанню та психологічній підтримці дітей у екстремальних умовах.

6. Як технології можуть забезпечити комунікацію та зв'язок між дітьми та соціальними працівниками в умовах обмеженого доступу?

7. Як важливо забезпечувати цифрову грамотність та доступність технологій для дітей, які перебувають в екстремальних умовах?

8. Як можна використовувати візуальні матеріали, ігри та інтерактивні засоби для сприяння соціалізації дітей в умовах стресу та нестабільності?

9. Як технології можуть сприяти підтримці психологічного стану та забезпеченню позитивної психосоціальної адаптації дітей?

10. Які навички та знання є важливими для соціальних працівників при використанні технологій соціальної роботи у роботі з дітьми, що знаходяться в екстремальних умовах?

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Іванова І.Б. Методи соціальної роботи (на основі державних стандартів соціальних посліг). Навчальний посібник. Київ: Ун-т «Україна», 2018. 301 с.
2. Слосанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
3. Теслюк В. М. Технології соціально-педагогічної діяльності : Навч. посіб. / Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 360 с.
4. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.
5. Шинкарук В.Д., Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Технології соціально-педагогічної діяльності: підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 398 с.

Допоміжні:

1. Даніелс Р., Стсіффорд К. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів. Львів, 2000. 261 с.
2. Паскаль О.В., Використання можливостей коучінгових технологій у професійному саморозвитку майбутніх фахівців соціономічної сфери. Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (м. Одеса, 18-21 травня 2017 року), Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. - Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. с. 93-95.
3. Паскаль О.В., Коровіна К. Можливості методів арт-терапії у роботі соціального працівника. Студентські соціальні ініціативи: реалії та перспективи: збірка наукових праць / редкол. І.М.Богданова та ін. - Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. С. 113-119.
4. Паскаль О.В., Крамаренко К.О. Особливості реалізації технології соціально-психологічної реабілітації військовослужбовців та учасників АТО. Формування та розвиток особистості в сучасній системі освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої 200-чю ДЗ 20 грудня 2017. /редкол. Болгданова І.М. та ін. - Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. С. 67-72.
5. Паскаль О.В., Куруч О.О. Корекція педагогічної занедбаності у дітей підліткового віку. Сучасний стан та перспективи розвитку науки, освіти, технологій та суспільства : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Кременчук, 9 лютого 2023 р.): у 3 ч. Кременчук: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 40-51.
6. Паскаль О.В., Павлосюк А.О. Соціально-педагогічна робота щодо статевого виховання молодших школярів. Науковий вимір соціальних та педагогічних проблем сьогодення. *збірка наукових праць /редкол. І.М.Богданова та ін.* Одеса : видавець Вадим Букаєв, 2021. С. 68-72.
7. Паскаль О.В., Проворова Н.С. PR-технології у соціальній сфері: сутність, роль та необхідність. Науковий вимір соціальних та педагогічних проблем

сьогодення: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. серед студентів та молодих науковців, 14 грудня 2018 року /редкол. І.М.Богданова та ін. - Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2018. - С. 153-157.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайтURL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>